

Šepilov terja širšo konferenco in spoštovanje egiptovske suverenosti na sueškem področju

London, 17. avg. — Kakor so bili včeraj ameriški predlogi bistveni predmet sueške konference, tako je danes pripadla glavna teža govoru sovjetskega zunanjega ministra Šepilova, ki je terjal širšo in temeljitejšo obravnavo sueškega vprašanja, obenem pa energično zagovarjal egiptovsko suverenost na področju prekopa. Tako dosedanji potek konference kakor tudi živahni diplomatski stiki izven njenega okvira pa so ustvarili splošni vtis, da so se duhovi že zdaj znatno pomirili in da bo dejansko tudi sueško vprašanje moč rešiti s pogajanjem, brez sile in groženj.

Danes je na konferenci prvi govoril francoski zunanji minister Christian Pineau. Podprl je predloge o ureditvi vprašanja Suez, ki jih je včeraj pojasnil ameriški zunanji minister Dulles, ko je poudaril, da je treba upoštevati mednarodno upravljanje Sueškega prekopa. Pineau je izjavil, da egiptovski sklep o nacionalizaciji prekopa »zakonito ni bil upravičen« in da mora konference najti takšen izhod, ki se ga nihče ne bo sramoval. Dejal je, da nerazvite države ne smejo dopustiti »svojeemu nacionalizmu, da izpodkoplje zaupanje zahodnih dežel, katerih pomoč jim je potrebna«.

Norveški zunanji minister Lange je izrazil upanje, da bo Egipt privolil v mednarodno kontrolo nad Sueškim prekopom. Norveška delegacija bo podprla načrt o mednarodnem organu, ki bi mu zaupali Sueški prekop. Lange je omenil, da bi morala biti vsaka pobuda, ki bi jo sprejela konference, elastična, da bi prišlo do pogajanj z Egiptom »kot suvereno deželo«. Pripomnil je, da je »enostranska akcija« Egipta zadala mednarodnemu zaupanju »hud udarec« in da zato »vzbujajo resne skrbi vseh narodov, ki uporabljajo Sueški prekop«.

Dve plati sueškega vprašanja

Potem je govoril sovjetski zunanji minister Šepilov, ki je predlagal, naj bi predstavniki Egipta, Indije, ZDA, Velike Britanije, Francije in Sovjetske zveze upostavili posebno komisijo, katere naloga bi bila pripraviti novo, razširjeno mednarodno konferenco o svobodni plojbi po Sueškem prekopu. Šepilov je med drugim omenil zadnji egiptovski predlog, naj bi sklicali široko mednarodno konferenco, na kateri bi sodelovale vse države, ki so podpisale carigrasko konvencijo iz leta 1888, kakor tudi vse države, ki uporabljajo Sueški prekop. Sovjetska vlada ta predlog podpira.

V govoru, ki je trajal skoraj celo uro, je sovjetski zunanji minister poudaril, da je »nacionalizacija Sueškega prekopa ukrep domače egiptovske politike, in da je torej notranje egiptovsko vprašanje«. Sueško vprašanje ima dve plati. Prva je nacionalizacija države, druga pa svobodna plojba po prekopu. Prva spada izključno v pristojnost egiptovske države, druga pa se tiče mnogih držav. Zato ni nič čudnega, da so mnoge države z razumevanjem sprejele sklep Egipta o nacionalizaciji države. Dejstvo je, da nobena država ne načinja vprašanja obnove stare

družbe. Nihče, razen neposredno s staro družbo povezanih ljudi, ni proti njeni likvidaciji. Carigraska konvencija pripoznava popolno suverenost Egipta nad Sueškim prekopom.

O deklaraciji treh zahodnih držav z dne 2. avgusta je Šepilov rekel, da se v njej zrcali težnja treh zahodnih držav, da bi ohranile neenakopravni položaj Egipta glede Sueškega prekopa. Dosedanja Sueška družba je sredi 20. stoletja ostanek daljne kolonialistične minulosti. Nacionalizacija družbe je zato običajen ukrep na poti k osvoboditvi Egipta izpod ostankov minulosti, njegovega narodnega gospodarstva pa iz režima dolgotrajne kolonije.

O drugi strani sueškega vprašanja je Šepilov rekel, da je povsem razumljivo zanimanje »mnogih azijskih in afriških, pa tudi evropskih dežel, predvsem Velike Britanije in Francije za ohranitev načela svobodne plojbe«. Na tem je zainteresirana tudi Sovjetska zveza. Egipt pa je mnogo prispeval k stvari mednarodnega sodelovanja, ko je po nacionalizaciji zagotovil, da bo plojba po tej poti prosta.

Slišati je bilo glasove, da je težko zaupati sedanji egiptovski vladi, je dejal Šepilov. Na takšno stališče se lahko postavijo samo

ljudje, ki bi se radi vmešavali v notranje zadeve drugih, ki iščejo pretežve za napad na tuje pravice, na premoženje Egipta. To se je zgodilo s skupnim osnutkom resolucije predstavnikov Velike Britanije, Francije in ZDA, ki so jo poslali ostalim delegacijam na konferenci. Dulles v svojem včerajšnjem govoru tega dokumenta ni omenil in stališče ZDA, ki ga je včeraj pojasnil, se je nekoliko spremenilo.

Na popoldanski seji so danes po kratkem odmoru govorili še delegati Zahodne Nemčije Brentano, Nove Zelandije Macdonald, Švicarji, danski ministrski predsednik Hansen ter delegati Turčije, Španije in Irana. Hansen se je zavzel za nadaljnje obravnavanje spora v okviru OZN. Nova Zelandija se je postavila na stran Velike Britanije, vsi ostali pa so se več ali manj izrekli za Dullesov načrt. Spričo tega nocoj ugovarjajo, da narašča upanje v mirno obravnavanje spora. Tudi sovjetski krogi so zadovoljni z dosedanjim razvojem konference.

Opoldne sta francoski zunanji minister Pineau in sovjetski zunanji minister Šepilov skupaj obedovala v francoskem veleposlaništvu. Pineau je bil pred tem na sestanku zahodnih ministrov, na katerem so proučili sodeve prvga dne konference. Vtem ko so se trije zahodni ministri posvetovali v Edenovem kabinetu, je Šepilov sprejel šefa političnega kabineta predsednika Naserja Alija Sabrija. Sabri se je dolgo razgovarjal tudi z indijskim predstavnikom

Mirnejše vzdušje

V egiptovskem veleposlaništvu so danes izjavili, da prihodi Ali Sabrija v London ne pomeni, da Egipt sodeluje na konferenci. Tik pred današnjo sejo so v krogih delegacij menili, da se je konferenca začela v dobrem znamenju in da se je »umetna navora, ki so jo povzročila gledišča Londona in Pariza, zdaj umaknila resnejšim naporom za iskranje sporazumnega izhoda«.

To mnenje je posledica predvide, toda v glavnem ugodne sodebe treh zahodnih delegacij o včerajšnjem govoru ministra Šepilova, kakor tudi podobnega stališča, na katero sta se postavili tudi indijska in indonezijska delegacija glede govora ameriškega predstavnika Dullesa. Gledišča so se zblizala predvsem zaradi »posredovalne vloge« skandinavskih dežel, Nemčije, Italije in Japonske.

Ameriška trgovinska delegacija v Novem Sadu

Novi Sad, 17. avg. (Tanjug). — Ameriška trgovinska delegacija je bila danes v Novem Sadu. Na sprejemu pri predsedniku LO so imeli ameriški gostje razgovore z ekonomisti, predstavniki zbornice ter izvožno-uvoznih podjetij. Vodja delegacije je Anthony Buchar je novinarjem izjavil, da je zadovoljen, ker je delegacija obiskala Novi Sad.

Belgijski delavci zahtevajo

nacionalizacijo premogovnikov, zakon o obveznih zaščitnih napravah v rovih in ukrepe proti upravi rudnika v Marcinellu

Bruselj, 17. avg. (Tanjug). — Se petnajst mrtvih rudarjev so našli davi v belgijskem rudniku Marcinelle, v katerem se reševalcem ni posrečilo prodreti do galerij v globini 975 in 1035 m, kjer je 154 od sveta odrezanih rudarjev, o katerih sodijo, da še žive. Uradna bilanca katastrofe znaša zdaj 109 mrtvih, 154 pogrešanih in 6 ranjenih rudarjev. Identificirali so samo 58 trupel, med njimi trupa 28 Belgijcev in 24 Italijanov.

V znak splošnega žalovanja so sindikati rudarjev sklenili, da bodo rudarji danes po vsej Belgiji za 24 ur ustavili delo. S tem bodo belgijski rudarji izrazili solidarnost z rudarji v Marcinellu, kjer so danes skupno pokopali 37 delavcev. Sindikalne organizacije odločno zahtevale, naj bodo njihovi predstavniki zastopani v preiskovalnih komisijah. Te orga-

V sovjetskih krogih danes pravijo, da se »najhujše pripombe v Dullesovem govoru nanašajo na četrto točko ameriškega predloga«, ne pa na prvo, kakor je bilo moč pričakovati. V prvi točki svojega predloga je namreč Dulles sprožil pobudo, da bi ustanovili »mednarodni organ«, ki bi upravljal Sueški prekop namesto sedanje uprave nacionalizirane družbe. V tej formulaciji vidijo sovjetski strokovnjaki dokaj širino za nadaljnja pogajanja, odklanjajo pa četrto točko predloga, po kateri naj bi arbitražna komisija obravnavala vprašanje odškodnine lastnikom bivše družbe in sodelovanja egiptovske države v dohodkih od plojbe po prekopu.

Solska ladja poljske vojne mornarice »Zetempowiec« se že štiri dni mudi v naših vodah. Načelnik poljske mornariške akademije kapetan fregate Lesinski, ki je prisel z njo k nam na obisk, je bil v četrtek v Beogradu tudi pri načelniku našega vrhovnega štaba generalpolkovniku Ljubi Vučkoviću

OB ZAČETKU LONDONSKE KONFERENCE O SUEZU

DVE RAZLIČNI TEZI A OBE ZA MIRNO UREDITEV SPORA

London, 17. avg. (Tanjug). Na prvem sestanku konference 22 dežel sta prišli do izraza dve nasprotujoči si koncepciji o vprašanju Suez in skupna težnja, da bi spor mirno uredili. V zvezi s predložitvijo si glediščem pa so skupne želje po zmernih pogajanjih pripomogle, da presojajo v londonskih diplomatskih krogih to vprašanje z večjim zaupanjem in manjšo nervoznostjo. To je nedvomno za konferenco zelo važno tembolj, če so tudi mnogi drugi delegati in ne samo predstavniki ZSSR in Indije izjavili, da bi moral biti to prvi korak k treznim pogajanjem, da bi našli miroljuben izhod iz sedanjega položaja.

Govora ameriškega in sovjetskega zunanjega ministra Dullesa in Šepilova, ki sta ju imela na včerajšnjih sejah konference, sta dva odločilna čimtelja za mnenje mnogih domačih in tujih opazovalcev, ki spremljajo delo konference. Kakor je rekel Šepilov, predvsem nezadostna reprezentativnost na hitro roko sklicane konference ne more pomeniti tudi nepristojnosti tega londonskega sestanka, če bodo na njem izmenjana gledišča z namenom, da bi

našli čim boljše pot k ureditvi sueškega vprašanja v skladu s suverenimi pravicami Egipta.

To prvo načelo, ki ga je podudiral sovjetski zunanji minister ob podpori indijskega predstavnika Menona in indonezijskega ministra Abdulganija se naslanja na pripoznanje pravic Egipta do nacionalizacije sueške države in do priznanja potrebe, da morajo dobiti poročila vse države, ki smatrajo, da pomeni prehod uprave prekopa iz rok anglo-francoske družbe v roke egiptovske države, nevarnost za svobodno plojbo po tej mednarodni poti. Drugo načelo, pojasnjeno v štirih točkah predloženega ameriškega osnutka, je pojasnil ameriški zunanji minister Dulles. Njegove teze se naslanjajo na to, da uprava prekopa ne sme ostati v rokah ene same države, da pa tudi sedanji položaj ne dopušča, da bi se vrnil na staro, to se pravi na lastništvo stare družbe. Zato predlaga Dulles mednarodni organ za upravo Suez, kar praktično pomeni, da bi razveljavili nacionalizacijo. Čeprav pa se ameriški zunanji minister v tej zahtevi povsem strinja s svojim francoskim in angleškim kolegom, alternative, ki jih predlaga, niso ne gospodarske sankcije, ne vojaška sila, marveč poziv k združitvi pameti in treznim pogajanjem.

»Bodrilno je,« je rekel Dulles, »da se vsi strinjamo v tem, da je treba ukreniti vse potrebno za zboljšanje sedanjega položaja. Ne

gre torej za to, ali je treba kakoli storiti, marveč za to, kaj je treba storiti.« In na prvo mesto v odgovoru na to vprašanje postavlja Dulles nalogo konference, da ustvari medsebojno zaupanje.

Tako zasnovana debata pri vseh pridržkih, neogibnih pri takšnem sestanku in v zvezi s sprotujočim si načelom, pojasnjanim na prvih dveh sejah konference, kaže samo na stvarno pot, če naj konference doseže uspeh. Poglobiti je namreč treba debato z izmenjavo mnenj o Sueškem prekopu in povezati razne točke morebitnih predlogov, ki jih bodo sprožile ostale delegacije, da bi našli sporazumen izhod. Takšna pot pa izključuje ultimatum in grožnje, vojaške ukrepe in pritisk, na katerih so pred začetkom konference vsaj z angleške in francoske strani tako vztrajali. Dejstvo, da sta ti dve državi prepustili svojemu zmernejšemu partnerju, da pojasni stališče zahodnih držav, močno kaže na odpor, ki je zadelo nanj njuno dosedanje stališče tudi v deželah zahodnega sveta.

Suez in OZN

Budimpešta, 17. avg. (MTT). Šef kabineta generalnega sekretarja OZN Andrew Cordier je danes tu izjavil, da je treba spor v zvezi s Sueškim prekopom mirno poravnati. V zvezi z možnostjo, da bi prišel ta spor pred OZN, je rekel, da bi morala priti pobuda za takšen ukrep od članic organizacije, in je pojasnil, da bi lahko imela OZN v obravnavanju tega spora dvojno vlogo. Po njegovem mnenju bi lahko sodelovala pri obravnavanju spornih vprašanj, ki nastajajo zdaj, pozneje pa bi lahko upostavila tudi administrativni aparat za obravnavanje vprašanj v zvezi s plojbo po Sueškem prekopu.

Cordier, ki potuje po deželah, nedavno sprejetih v OZN, se je pred odhodom iz Madžarske sestel z novinarji. Na njihovo vprašanje je izrazil prepričanje, da pride vprašanje predstavnika Kitajske v OZN nedvomno na prihodnje zasedanje Generalne skupščine. »Seveda,« je rekel, »ni moč vnaprej reči, kako bo ta zadeva urejena, pripomniti pa moram, da bi vlada, ki ima oblast na tako širnem prostoru, kakor je Kitajska, morala biti zastopana v OZN. Na ureditev tega vprašanja pa negativno vplivajo nekatere drugačne koncepcije«.

Valenoslanik Djerdjo znova pri Naserju

Kairo, 17. avg. (Tanjug). — Predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser je sinoči sprejel jugoslovanskega veleposlanika v Kairu Josipa Djerdjo in se z njim dalj časa prisrčno razgovarjal. Ta tretji sestanek med predsednikom Naserjem in jugoslovanskim veleposlanikom v času sueške krize sodi v okvir prijateljske izmenjave misli med obema deželama o sedanjem položaju.

Tok nafte ustavljen v iraških in sirskih naftovodih

Kairo, 17. avg. (Reuter - AFP) v deželah Bližnjega vzhoda je prišlo v zvezi z začetkom londonske konference o Suezu do protestnih stavk. Iz teh dežel poročajo, da so ob napovedanem času ustavili vse delo in prirediteljske manifestacije.

Splošna stavka v Egiptu je trajala 24 ur. Vse delo v deželi je zastalo in promet je bil paraliziran. Kairsko letališče je obvelilo o stavki vse tuje družbe in jih pozvalo, naj letala, ki bi se morala pristati v Kairu, napolne na druga letališča. Namestnici Sueške družbe so stavkali samo petnajst minut, da bi zagotovili normalen promet. Toda v Suez, Ismailiji in Port Saidu je bil ustavljen ves promet.

Do stavk je prišlo tudi v Jordaniji, Siriji, Libanonu, Iranu, Iraku, Pakistanu, Indoneziji, Tuniziji in drugod.

V vseh jordanskih mestih so bile zaprte trgovine, delavnice, restavracije, banke in ostali uradi. Na ulicah so manifestirale velike skupine ljudi.

Tudi v Siriji so bile množične demonstracije. Ministrski pred-

VREMENSKA NAPOVED

za soboto, dne 18. avgusta

Pretežno sončno z delno oblačnostjo. Zjutraj po kotlinah megla ali nizka oblačnost. V popoldanskem času bo prevladoval zmeren jugozahodni veter. Temperatura ponoči med 10 in 14. V primorju okrog 18. podnevi do 20 stopinj C.

Profesorji, učitelji in študentje iz San Francisca pri Moši Pijadu

V razgovoru z gosti o vprašanjih naše gospodarske in zunanje politike so sodelovali Nikola Minčev, Dobrivoje Vidić in Leo Gersković

Skupina profesorjev, učiteljev in študentov s »San Francisco State College« s profesorjem Louisom Wassermanom na čelu, ki se mudi v naši državi, je včeraj dopoldne obiskala v poslopju Zvezne ljudske skupščine predsednika Zvezne skupščine Mošo Pijada.

V razgovoru, ki je trajal več kot dve in pol ure, so se gostje zanimali za naš parlamentarni sistem in državno ureditev in zastavili vrsto vprašanj s področja naše zunanje in notranje politike.

Predsednik Pijade je gostom pojasnil bistvo našega parlamentarnega sistema in jim razložil funkcije Zvezne ljudske skupščine in način, kako naši narod sodeluje pri sprejetju zakonov. Tovarš Pijade je tudi govoril o ustroju državne uprave, o odpravi vlade v obliki kabineta ministrov, o Zveznem izvršnem svetu kot izvršnem organu Zvezne ljudske skupščine, o njegovih funkcijah in pristojnostih, o sistemu samouprave itd.

Zborovanje delavske mladine v Bohinju

V Bohinju so v četrtek svečano zaključili seminar delavske mladine, ki se ga je udeležilo 80 predsednikov tovarniških komitejev iz večjih podjetij. Ob zaključku seminarja je bilo zborovanje slovenske delavske mladine, ki se ga je razen udeležencev seminarja udeležilo nad 300 mladih aktivistov iz tovarn po vsej Sloveniji. Na končnem zborovanju so sprejeli zaključke, ki jih je že pred tem osvojil delavski seminar. Med mlade delavce so ob tej priložnosti prišli tudi nekateri starejši prijatelji mladine, med njimi Ivan Regent in Tomo Brejc.

Slovenski mladinci so se vrnili iz Belgije

V četrtek zvečer se je z večernim Tauern-ekspresom vrnila v Ljubljano skupina slovenskih mladincev, ki so bili na obisku pri holandski in belgijski socialistični mladini. V 16 dneh so obiskali holandska mesta Amsterdam, Haag, Rotterdam in belgijska mesta Bruselj, Anvers, in Liège. Med tem časom so imeli več srečanj in razgovorov s predstavniki socialistične mladine, ogledali so si mnoge znamenitosti posameznih mest ter se v velikem rudniku v Ljegeju spuščili v galerije 800 m pod zemljo. V Bruslju pa so si ogledali živahne priprave za svetovno razstavo.

Usnarji pripravljajo

NOV PLAN IZDELKOV

Proizvodnja se bo povečala — Usnarji bodo sodelovali na razstavi izvoznih artiklov v Ljubljani

Ljubljana, 17. avg. — Odsek za usnje, obutve in usnjeno galanterijo pri republiški trgovski zbornici je na nedavni seji razpravljal o nekaterih tekočih zadevah s področja usnarstva ter udeležbi usnarjev na razstavi izvoznih artiklov, ki bo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani v dneh od 29. septembra do 7. oktobra.

Podpredsednik Svetovne federacije društev za OZN pride v Jugoslavijo

Dr. A. Martin Daftari, podpredsednik Svetovne federacije društev za OZN in bivši predsednik iraške vlade, bo prispel dne 18. avgusta v Beograd.

Dr. Daftari se bo mudil štiri dni v Jugoslaviji kot gost Zveze društev za OZN. Obiskal bo Zvezno ljudsko skupščino ter pravosodne ustanove v Beogradu in Novem Sadu.

Vrhovni poveljnik burmanske vojske v Sarajevu

Vrhovni poveljnik burmanske vojske generalpolkovnik Ne Vin je prispel včeraj popoldne v Sarajevo, kjer bo ostal tri dni. Takoj po prihodu je obiskal generalpodpolkovnika Pavla Ilića, ki nadomešča odsotnega komandanta sarajevske armijske oblasti generalpolkovnika Veljka Kovačevića.

Partizansko slavlje pri Katarini nad Trbovljami

Dvanajst let je minilo, odkar je bil ustanovljen revirski bataljon VDV. Svečanosti, ki jih prirejajo borci tega bataljona, bodo v nedeljo, 19. avgusta, pri Katarini nad Trbovljami, kjer bo odkrite spominskega kamna padlemu borcu VDV in štirim borcem Zidanske brigade ob napadu na postojanko Katarina.

Ob 9. uri bo sprejem patrol VDV bataljona, nato pa skupen odhod na slavnostni prostor, kjer je pripravljen obširen spored za udeležence tega slavlja.

Borci VDV in Zidanske brigade!

Udeležimo se tega slavlja, da se s tem oddolžimo spominu padlih tovarišev, ki so dali svoja življenja za našo svobodo.

zanimala goste, zlasti se na vprašanja o odnosih Jugoslavije z ZSSR in ZDA.

Na vprašanja z gospodarskega področja je odgovoril član Zveznega izvršnega sveta Nikola Minčev. Razložil je glavne gospodarske probleme in težave, s katerimi se zdaj bori naša država, zatem pa je govoril tudi o gospodarskih odnosih med Jugoslavijo in ZDA, pa tudi o odnosih med našo državo in drugimi zahodnimi in vzhodnimi evropskimi državami.

Razgovorom v Zvezni ljudski skupščini so prisostvovali podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Vlada Simić, sekretar Zveznega izvršnega sveta Veljko Zeković, član Zveznega izvršnega sveta Moma Marković in direktorica Zavoda za pospeševanje kmetijskega gospodarstva Mitra Mitrović.

Gostje so našemu sodelavcu izjavili, da so zelo zadovoljni, ker so imeli čast, seznaniti se bolje v neposrednem razgovoru z našimi parlamentarci ter gospodarskimi in političnimi voditelji, s političnimi in gospodarskimi razmerami v naši državi, za katero so močno zanimajo.

SREDI DEJAVNOSTI POČITNIŠKE ZVEZE SLOVENIJE SPOZNAVAJ DOMOVINO IN ŠE BOLJ JO BOŠ VZLJUBIL

To je geslo Počitniške zveze, ki nam hkrati v zgostih besedah razkriva program te popularne organizacije. Počitniška zveza je vzgojna organizacija, ki skrbi, da mladina spozna svojo domovino, njene narode, običaje, naravne, kulturne in zgodovinske spomenike in da spozna znamenite kraje iz narodnoosvobodilne borbe in potek naše socialistične revolucije.

Cepprav še ni čas, da bi pobliže pogledali bilanco letošnje dejavnosti, je vendarle prav, da se takorekoč na višku sezone oznamimo z uresničevanjem obsežnega programa Počitniške zveze. Predvsem je treba ugotoviti, da je mladina v treh letih, kolikor časa obstaja Počitniška zveza, spoznala ugodnosti in koristi, ki jih ji nudi organizacija. Zato nas ne preseneča dejstvo, da se je članstvo, izraženo v številkah, od lanih sedem tisoč in pol povzpelo na 10.791 članov, kolikor jih letos šteje Zveza.

Se posebej z zadovoljstvom pa moramo tudi povedati, da se od leta do leta zboljšuje socialni sestav članstva v korist delavske in kmečke mladine. Napak bi bilo, če bi zamolčali, da je v tem oziru najdelavnejša celjska organizacija, ki vključuje med 1500 članov kar 508 vajencev, ki so si pretežni del taborniške opreme izdelali sami. Celjska organizacija pa prednjači tudi po tem, ker je prva v Sloveniji organizirala kmečko družino Počitniške zveze.

Ker je težišče dejavnosti Počitniške zveze na izletih in potovanjih, si sedaj še ogledimo, kako so letos uresničevali pester program, ki so si ga sestavili letos na začetku sezone. Kot vsako leto je bilo tudi letos največ zanimanja za dvajsetdnevno krožno potovanje po Jugoslaviji. Potovanja skozi največja mesta in skozi pomembnejše predele Jugoslavije se je doslej udeležilo nad 300 članov v enajstih skupinah, medtem ko sta šli na potovanje po Panonski nižini dve skupini. Da bi mladina spoznala veličino narodnoosvobodilnega boja, veliko junastvo in trpljenje naših partizanskih enot, je zajemal tudi letošnji program pohode po partizanskih poteh. Medtem ko je šla po stopinjah srbskih partizanov skupina 17 članov Počitniške zveze, se je udeležilo pohoda po poti IV. ofenzive 55 članov v dveh skupinah. V nasprotju z zanimanjem za partizanske pohode v

drugih republikah pa, žal, Glavnemu odboru Počitniške zveze Slovenije ni uspelo izvesti pohodov po partizanskih poteh Gorenjske, Primorske, Notranjske in Dolenjske, ker večina zmotno misli, da svojo ožjo domovino že pozna. Precejšen delež je seveda »prispevalo« tudi nestalno vreme, da posebej ne govorimo o »mrzlici«, ki je letos zlasti močno zajela člane Počitniške zveze, da namreč počitnice brez morja sploh niso možne.

Prav ta »mrzlica« je tudi vzrok, da je večina družin in okrajnih počitniških zvez postavila počitniške tabore ob morju. Posamezne družine so razpele šotore v Poreču, Beogradu, na Rabu in drugod, medtem ko imajo svoje tabore v Rovinju Počitniške zveze iz Maribora, Celja in Kranja. Tu ima centralni tabor — 30 šotorov s 50 ležišči — tudi Glavni odbor Počitniške zveze Slovenije. V njem imajo zatočišče člani ostalih zvez, za kar morajo plačati 300 dinarjev na dan za vso oskrbo. Letos je v gosteh v tem taborišču tudi 30 dunajskih srednješolcev, članov socialističnega društva akademikov. Glavni odbor ima taborišče tudi v Ribnem na Gorenškem, ki pa je slabo obiskan; čeprav stane dnevna oskrba tudi v tem taboru 300 dinarjev.

Iz teh nekaj vrstic je razvidno, da dejavnosti Počitniške zveze iz leta v leto narašča in da je še posebej v letošnjem letu zelo uspešna. Prav ti uspehi in aktivnost pa vplivajo trdno prepričanje, da se bodo tudi letos povečale vrste članov, ko bo med prvimi septembrom in zadnjim novembrom vpis v Počitniško zvezo.

Mešana pomorska podjetja?

Ali bo sprejet predlog Indije o ustanovitvi mešanih podjetij — Deljena mnenja

Posebna komisija Združenja brodarjev Jugoslavije se ukvarja s proučevanjem predloga, ki ga je poslal naši državi pristojni indijski minister, namreč predloga, da bi ustanovili mešano indijsko-jugoslovansko pomorsko družbo. Ta predlog je zadel na različne komentare in mnenja, o Združenju brodarjev pa so ga začeli temeljito proučevati. Mnogi strokovnjaki so o njem že izrekli svoje mnenje in tudi podjetje »Splošna ploba« je že povedalo, kaj misli o njem. Komisija Združenja proučuje zdaj vsa ta mnenja in bo v kratkem pripravila svoj predlog. Ko ga bodo proučili in sprejeli, ga bodo poslali Indiji.

V trgovinski menjavi postaja Indija čedalje pomembnejši čimtelj, kajti odkar je postala samostojna država, z vso vneto dela za razvoj svoje gospodarske moči. Industrijske izdelke večinoma uvažajo. Ta država je zanimiv trg za mnoge evropske države in tudi za Jugoslavijo. Ker gre večina njene blagovne menjave po morju, Indija z vso vneto dela za razvoj svoje trgovinske mornarice, bodi tla gradi ladje za svoja pomorska podjetja ali pa dela skupaj z drugimi državami za ustanovitev nekakšnih mešanih družb. Podobna podjetja je Indija že upostavila s Sovjetsko zvezo in Poljsko, čeprav v bistvu ne gre za klasični tip mešanih družb.

Pobudo Indije za ustanovitev indijsko-jugoslovanske mešane pomorske družbe smo sprejeli v glavnem ugodno. Edini pomislek nekaterih je, da je najboljša pot razvijanja lastne trgovinske mornarice. Pristaši te ideje pa navedejo celo vrsto momentov, zaradi katerih kaže sprejeti ta predlog. Predvsem menijo, da bi se ta mešana družba uspešneje borila s konkurenco; da bi s svojim delom izpopolnjevala prog »Jugolinije« z Daljnim vzhodom in tako pripomogla k blagovni menjavi med Jugoslavijo in Indijo; da bi pospešila naraščanje tranzitnega prometa prek naših pristanišč itd. V elaboratu, ki ga je pripravila »Splošna ploba«, je poudarjeno, da bi dala za ustanovitev takšne

PRED II. MEDNARODNO RAZSTAVO VIN

Mednarodna komisija ocenjevalcev se je včeraj sestala v Ljubljani

Doslej je prispelo že 147 tujih in 230 domačih vzorcev vin

Včeraj dopoldne se je sestala v posebnem paviljonu Gospodarskega razstavišča mednarodna degustacijska komisija, ki bo do 23. avgusta preskušala vzorce vin, razstavljenih na II. mednarodni vinski razstavi v Ljubljani. Komisija sestavlja deset priznanih imen, vodi pa jo jugoslovanski strokovnjak dr. inž. Dragoslav Milčević. Njegovi sodelavci so Italijan dr. Zala, Francoz g. Sénès, Belgijec g. Haegeman, dr. Teitsher iz Anglije, Avstrijec g. Klein-Ehrenwalten, Madžar Aladar Varhelyi ter jugoslovanski ocenjevalci inž. Mtejšovski, Dušan Mlenković in Jostp Levanič.

Doslej so privedli razstave prejeli 147 vzorcev tujih vin iz 15 dežel ter 230 vzorcev iz jugoslovanskih republik. Pričakujejo pa pošiljke še iz drugih držav ter nove vzorce iz Jugoslavije. Med jugoslovanskimi vini so doslej najmočnejše zastopana slovenska (92), sledijo hrvatska (77), srbska (51), makedonska (10) ter BiH (2). Med tujimi državami pa so po številu poslanih vzorcev na prvem mestu Bolgarija (44), Madžarska (19), Romunija (18), sledijo pa države iz Afrike, Avstralije in Evrope.

Pomen in poštovanje te velike mednarodne prireditve so tudi v kvaliteti poslanih vzorcev, saj bodo ljubitelji sladke kapljice

lahko poskusili na razstavi tudi nekatere izredne redkosti. Spenci so n. pr. poslani na razstavo priznana »malago« iz leta 1885. Grki svetovnoznane sorte muškata s Samosa ter ciprska vina. Madžari pa zlahke sorte tokajca. Prireditelji upajo, da bo tudi letos skupno število razstavljenih vzorcev večje od 500, že sedaj pa je število prijavljenih tujih razstav-

ljavcev še enkrat večje kot na lanskoletni razstavi.

Na dan otvoritve razstave, dne 25. avgusta bodo razdelili medalje in diplome za najboljša vina. Pred tem pa bo komisija dnevno preizkusila povprečno 50 do 60 vzorcev. Ocenjevanje poteka po velavnih mednarodnih uzancih s točkovanjem. Najvišja možna ocena je 20, pri čemer lahko maksimalno ocenimo barvo z dvema točkama, čistost z dvema, vnanj s štiri točkami in okus z dvanajstimi točkami. Vina, ki so ocenjena z 19 in 20, prejmejo diplomino in zlato medaljo, z ocenami od 17 do 18,9 srebrno in z oceno 15 do 16,9 bronasto medaljo. Desertna in penača vina pa se ocenjujejo od 0 do 5 točk.

Strokovno ocenjevanje vin

ZACELI SO S PRIPRAVAMI ZA

prvi zvezni sejem izvoznega blaga

ki bo od 29. septembra do 7. oktobra letos na Gospodarskem razstavišču

Naš izvoz se po svoji strukturi precej razlikuje od izvoza v prvih letih po osvoboditvi. Namesto raznih kmetijskih pridelkov, neobdelanega lesa, rud in drugih surovin vedno v večjih količinah izvažamo končne proizvode ali vsaj polizdelke. Tako izvažamo s končnimi proizvodi tudi naše delo, ki nam ga plačujejo na mednarodnih tržiščih z dragocenimi devizami.

Vzlic temu pa kupci, posebno na Bližnjem in Srednjem vzhodu, pa tudi v drugih delih sveta še vedno premalo poznajo naše izvozne možnosti. Prav zaradi tega je potrebno in nujno, da te tuje gospodarske kroge čim bolj zainteresiramo za naše nove proizvode in jim na posebni, sistematično urejeni razstavi izvoznega blaga pokažemo, kaj, v kakšnih količinah in kakšni kakovosti jim lahko nudimo.

Naša domača podjetja so prav zaradi tega že pred časom načela vprašanje organiziranja tudi posebne razstave in sejma izvoznega blaga. S tem so se strinjali tudi zvezni pristojni organi, Gospodarsko razstavišče v Ljubljani pa je uvrstilo tak sejem v svoj letošnji program.

Na prvem sejmu take vrste v naši državi, ki bo od 29. septembra do 7. oktobra letos v Ljubljani, bodo razstavljala naša izvozna in proizvodna podjetja. Ves sejem bo urejen po proizvodnih panogah. Na njem bodo razstavljeni izvozni proizvodi črne metalurgije, barvanih kovin, industrije nekovin, kovinsko-predelovalne industrije in obrti, strojne, ladjedelniške, električne, električnogospodarske, kemične, gradbene, papirne, tekstilne, lesne, živilske in druge industrije ter tudi poljedelstvo in gozdarstvo. Sistematično razstavljanje vseh naših izvoznih proizvodov na tako širokih temeljih bo nedvomno pomembna gospodarska prireditve.

Ker bo sejem v času, ko bodo naša podjetja že vedela za svoje proizvodne in izvozne možnosti v prihodnjem letu, bodo tudi kupci imeli priložnost ne samo, da se seznanijo s sortimentom in kvaliteto našega celotnega izvoznega blaga, temveč tudi, da že na samem sejmu sklepajo kupčije.

Vsekakor moramo tudi omeniti, da so v programu sejma predvidene tudi konference in posvetovanja med izvoznimi podjetji, proizvajalci izvoznega blaga in tujimi kupci. Tako bo prišlo do koristne in uspešne izmenjave informacij in misli, pa tudi želja in interesov naših proizvajalcev in izvoznikov ter zainteresiranih tujih kupcev. Nedvomno bo tudi to prispevek k nadaljnemu razširjanju in utrditvi medsebojnih poslovnih zvez.

Prvi eksportni sejem v Ljubljani torej ne bo imel propagandnega značaja, pač pa izredno komercialni. Kot posebna revija naših kvalitetnih izvoznih predmetov bo vsekakor za poslovne ljudi v tujini in pri nas doma vsekakor dovolj zanimiv in privlačen. In če bo prireditelj tega sejma dejansko uspešno, da zagotovo bogati sortiment naših kvalitetnih izvoznih predmetov, kakor tudi zanimanje in obisk tujcev, zlasti iz Bližnjega in Srednjega vzhoda, Južne Amerike in drugih zainteresiranih predeleov sveta, bo prvi eksportni sejem vsekakor precejšnji gospodarski dogodek, ki nam bo prinesel tudi lepe koristi.

Priprave za ta sejem so se že začele, vendar se domači proizvajalci izvoznega blaga, kakor tudi izvozna podjetja zanj zelo zanimajo. Tako se je doslej že prijaviło iz vseh naših republik nad 130 razstavljavcev.

P. S.

Zavesa se je dvignila

Ko je začel v »Dolgi galeriji« Lancaster Housa konferenco o suezskem problemu, je ministrski predsednik Eden v kratkem, opreznem govoru rekel, da je moč to konferenco smatrati za seno najresnejših po drugi svetovni vojni.

Naj človek misli karkoli o sestavi, sklicanju in napovedanih ciljih tega nenavadnega mednarodnega sestanka, resnosti, mu ne more zanikati. Čeprav zbrane delegacije ne morejo sprejeti nobenega sklepa, ki bi komurkoli nalagal obveznosti, bo izid njihovega posvetovanja pokazal vsaj to, ali so dani subjektivni pogoji — objektivni nedvomno obstoječe — za miroljubno poravnavo suezske spora na obojestranski sprejemljivi podlagi.

Ker »reinternacionalizacija« Suezskega prekopa očitno ne pride v poštev, a spričo izražene ali nakazane pripravljenosti več naravnih delegacij, da se na lon-

NOVA INCIDENTA PRI GAZI

Kairo, 17. avg. — Egiptovska agencija MEN poroča, da so izraelske čete davi napadle egiptovske položaje na obalnem področju Gaze.

Po zadnjih vesteh so bili v incidentu ubiti trije egiptovski vojniki. Egiptovski obmojni položaj je napadla motorizirana izraelska patrulja, ki je vdrila čez demarkacijsko črto.

Malo pozneje so Izraelci napadli še drugo skupino egiptovskih vojakov. Pri tem spopadu jih je padlo šest.

JORDANSKI KRALJ V DAMASKU

Damask, 17. avg. (AP). V Sirijo je prispel kralj Husajn, ki bo trajal tri dni. Kralja so sprejeli predsednik republike Sukri Kuati in člani vlade. Obisk kralja Husajna v Damasku temelji na točki ugovora, ki je s katerim se je zbral po la. ar. vse arab. dežel. Ta kon. renca naj bi bila še prihodnji mesec.

Hammarškjöld o zadnjih incidentih v Palestini

New York, 17. avg. (Reuter). — Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld je sinoči opozoril na možnost, da bi zahteval kaznovanje ljudi, odgovornih za dva večerašnja incidenta na izraelskem ozemlju. Iz izraelskih krogov poročajo, da je večerj prišlo na njihovem ozemlju do oboroženega napada na neki avtobus, medtem ko je bil nekaj poprej miniran neki kamion. V teh incidentih so bili ubiti štirje ljudje, devet pa jih je bilo ranjenih.

Hammarškjöld je opozoril, da je v svojem poročilu Varnostnemu svetu v minulem maju zahteval od bližnjevzhodnih vlad, naj posledno spoštujejo določbe premirja. To je po njegovem prepričanju »največja moralna obveznost, od spoštovanja katere je konec koncev odvisen mir na tem področju.«

Bržkone je imel to v mislih komentator »Christian Science Monitor«, ko je pred začetkom londonske konference napisal, da »utegne predlog predsednika Naserja o širši konferenci postati zanimiv, ne kot nadomestilo za londonsko konferenco, marveč kot njeno nadaljevanje.«

Za napovedi je še prezgodaj. Toda precej ugovor vzbujajo stališča posameznih sodelujočih dežel, ki želijo v Londonu predlagati sestavo mednarodne listine o svobodni plovi, tarifah in vzdrževanju prekopnih naprav, s katero bi Egiptu samemu zapupali upravo prekopa, hkrati pa bi imenovali mednarodno kontrolno komisijo za uveljavljanje njenih določb.

V okviru takšnega načrta je dovolj prostora za različna mnenja, sprejem osnovne koncepcije pa bi pomenil konstruktivni začetek in usmeril debato na uredniški ureditve.

Razumljivo je, da tega ne morejo končati v Londonu — če že ne zavoljo drugega, pa zato, ker niti najbolj pravilnega računa ni moč sestaviti brez krčmarja. Vendarle pa je na tej konferenci v zvezi s tem nujen pomanjkljivostim mogoče opraviti velik del dela in s tem približati sprejem dokončnih, zadovoljivih ureditev.

K. T.

PISMO IZ KAIRA

Med Evfratom in Tigrisom

Kairo, avgusta

Tradicije Tisoč in ene noči še vedno niso izginile iz Orienta, posebno pa ne iz arabskih dežel. V obeh domačin, postane vsak dogodek v tem delu sveta nenavadna pustolovščina, čudovito dejanje, uspeh, za katerim se skriva neka skrivnost. Pa tudi v naši zelo realistični in hladni dobi govore tihi in skromni ljudje o nevsakdanjih zgodbah, prepletenih s fantazijo, vsem ko pred svojimi hisami po vaseh in trgih v večernem hladu pripovedujejo, kaj so slišali, nekateri celo prebrali o svojih bratih in prijateljih v drugih arabskih deželah.

Tako smo zvedeli pravljico o ljudeh med Evfratom in Tigrisom, ki bodo spet v dolini med dvema rekama ustvarili zelene vrtove, bujno rastlinje in blaginjo za vse, ki tam žive. Osem jih je, veliko podzemno bogastvo izkoriščajo, mastno, umazano in smrdiivo nafto, prodajajo jo ljudem in tako zbirajo že leta in leta zlatnike v posebne skrinje, katerim se nihče ne more približati. Ko pa jih bodo napolnili, tedaj bo nastal na bregovih neukrotne- nih reč spet »raj na zemlji«.

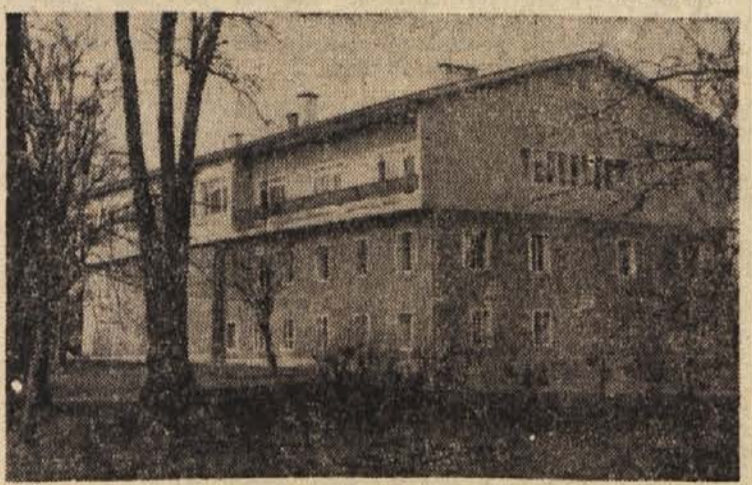
Dejansko gre za odbor osmih mož, dveh ministrov in šestih strokovnjakov, ki v Iraku upravljajo sredstva, zbrana od prodaje nafte. Ti proučujejo načrte, kako bi ta denar porabili. Nedavno so ob zaključku prvega petletnega načrta pokazali ljudstvu prve dosegene uspehe.

Bagdadska vlada je v aprilu priredila »steden obnov«, v katerem so se druga za drugo vrstile svečanosti, vsaka pa je pomenila nov objekt: jez ali tovarno, cesto ali most, delavsko naselje ali šolo. V prvem petletnem načrtu obnove, ki ga je izpolnila iraska vlada, so porabili okrog 139 milijonov iraskih dinarjev (okrog 139 milijard jugoslovanskih dinarjev), večino teh sredstev pa so namenili izgradnji dveh velikih objektov — jezov Tartar na Tigrisu in Ramadi na Evfratu. Ti dve veliki pregradi naj bi predvsem preprečili katastrofalne poplave, razen tega pa omogočili namakalna dela, s čimer bi puščavi oteli poldrugi milijon hektarjev orne zemlje.

Problem zemlje in prehrane prebivalstva je v Iraku precej zaostren, čeprav je prebivalstvo malo, komaj 5 milijonov. Fevdalni sistem zemljiške lastnine počasno razpada, k temu pa veliko prispevajo tudi nove površine obdelovalne zemlje, ki jih ponekod brezplačno delijo malim kmetom, ti pa jih potem obdelujejo z državno pomočjo.

Tudi na področju industrije in proizvodnih sredstev je prvi petletni načrt pomenil preokret. Zgradili so novo rafinerijo nafte

tekstilno tovarno, ki bo krila potrebe dežele po bombažnih tkaninah, dalje dve cementarni in sladkorno tovarno. Še zlasti je važno, da so začele obratovati tudi nove električne centrale v Kirkuku, Bagdadu in Basri, ki dajejo skupno 450.000 kilovatov. Nekaj so storili tudi za izboljš-

Slovenska kmetijska šola v Podravljah na Koroškem

kako osamljena, stopa na gospodarskem torišču razen Egipta edina v tem delu sveta najbolj zanesljivo naprej in ni nemogoče, da bodo doseženi uspehi v gospodarstvu vplivali tudi na notranjo in zunanjo politiko bodočih vlad v deželi med Tigrisom in Evfratom.

Zdravko Pečar

Prodor mlajše generacije v vodstvo ameriških demokratov

Stevenson je zbral za svojo kandidaturo za predsednika ZDA nad 80 odstotkov glasov chieaske konvencije

Chicago, 17. avg. (Tanjug). — Ameriška demokratska stranka je davi imenovala Adlaja Stevenzona za kandidata za predsednika na prihodnjih volitvah. Stevensonova kandidatura je bila določena z glasovanjem davi zarana na strankinem kongresu v Chicagu. Stevenson je dobil 905,5 glasov, njegov tekmeč Averell Harriman pa 210. Razen Stevenzona in Harrimana je bilo na kongresu še šest kandidatov. Senator iz Tennesseeja Estes Kefauver je davi izjavil, da bo zahteval, naj ga kongres Demokratske stranke postavi za kandidata za podpredsednika. Kefauver se je prej boril, da bi ga imenovali za predsedniškega kandidata, kasneje pa se je umaknil v Stevensonovo korist.

Pričakovana Stevensonova akklamacija, je zbudila med opazovalci različne komentarje. Demokratski se nikoli niso bili tako

enodušni in mirni na svojih konvencijah, kar je posledica vztrajnega prizadevanja glavnih prvakov, da bi neumljeni boji med številnimi skupinami z različnimi interesi ostali med stenami hoteljskih sob. K takšnemu razpoloženju je predvsem prispevalo močno razširjeno prepričanje, da so zdaj veliko večje možnosti za uspeh na volitvah kakor pred štiri leti, čeprav v mnogih delegacijah odkrito priznavajo, da Eisenhower še vedno uživa velik osebni ugled med volivci.

Na konvenciji so se potrdile napovedi, da ima Truman, čeprav je popularen, zelo majhen vpliv na delegate, ki vzlic pogostih intervencij bivšega predsednika v korist Harrimana newyorškemu guvernerju niso dali več kot dobrih 20 glasov. Po drugem neuspehu, da bi postal strankin predsedniški kandidat, bo Harriman po tradiciji skupaj s svojim šefom Trumanom odšel s političnega prizorišča, kar se bo dokončno zgodilo, ko se bo končal njegov mandat tudi na položaj guvernerja. S porazom svojih dveh glavnih tekmecev je Stevenson na čelu mlajših prvakov popolnoma utrdil svoje nadzorstvo nad strankinim aparatom v severnih državah, z imenovanjem več mlajših guvernerjev iz južnih držav pa je dosegel resen prodor severnega liberalnega krila v trdnjavo južnih konservativcev.

Vodilni možje druge struje so začutili to težnjo in njihov odpor se je kazal v tem, da delegacije sedmih južnih držav niso podprle Stevenzona in da je bil dejanski vodja južnih organizacij in strankinoga kongresnega krila John-son rezerviran tako do Harrimana kakor do Stevenzona. Zato vplivni neodvisni komentatorji pomena demokratske konvencije ne vidijo v izvolitvi kandidata, ki bi bil spričo zmerne politične orientacije sposoben premagati še vedno popularnega Eisenhowerja, marveč v izmenitvi generacij, ki naj omogoči, da bi postavili stranko na podlago, ki bi bila bolj v skladu s spremenjenim svetovnim položajem.

Zvijci, ki jih je Truman skušal uničiti, ta skupina ni mogla imeti odločilnega vpliva na sestavo strankinoga programa, v katerem bi prevladala načela, sprejeta v času hladne vojne. Nobenim znamenju ni, ki bi potrjevala, da se novi ljudje zavedajo potrebe po spremembi programa, čeprav Stevensonu pripisujejo take namene.

Na današnjem popoldanskem sestanku konvencije so bili predlagani za kandidata za podpredsedniško mesto senatorji Albert Gore in Estes Kefauver iz Tennesseeja ter John Kennedy iz Massachusettsa.

Deklaracija KP Nemčije

Berlin, 17. avg. (AFP). Predsedstvo KP Nemčije je v Düssel-

dorfu objavilo deklaracijo, v kateri ugotavlja, da je razpust Partije in razveljavljenje mandatov njenih poslancev nedopustno, da je bonnska vlada ravnala proti načelom demokracije ter krenila na pot, ki so jo v Nemčiji ubrali leta 1933, ko so zatrli delavsko gibanje. Bonnska vlada je zdaj postala najreakcionarnejši režim v Evropi. Deklaracija poziva delavstvo v boj proti militarizmu in reakciji, za demokracijo in socializem.

Trboveljski zadržniki na Koroškem

Celovec, 17. avg. Iz trboveljskega okraja je prišlo to sredo na obisk na Koroško nad trideset zadržnikov, med njimi nekateri predstavniki okrajne Zadrzne zveze ter zastopniki odkupnega podjetja »Posavec iz Krškega. Kot go-ri koroške Slovenske kmečke zveze so bili v nekaj koroških vaseh in krajih, med njimi v Pliberku, Smihelu, Blatnem in v Podravju. V spremstvu poslancev deželne Kmetijske zbornice Janka Ogris in Bilčova so si ogledali nekatere koroške kmetije ter se seznanili s kmečkim gospodarstvom. Dalj časa so se držali posebno v Blatnem, kjer jim je župan Mirko Kumer prikupno pripovedoval, kako živi in dela slovenski kmet na Koroškem.

Ko so padružniki obiskali lep del koroškega podeželja, so prišli v četrtke dopoldne tudi v Celovec, kjer so si ogledali ondota vilesejem, na katerem so se prav posebno zanimali za kmetijske stroje in kmetijsko mehanizacijo. Iz Celovca je zadržniške potje vodila pot proti Beljaku. Pred odhodom čez Karavanke so bili ves popoldan v gosteh v novi kmetijski šoli v Podravljah pri Beljaku, kjer jim je tajnik Slovenske kmečke zveze Blaž Singer pripovedoval o stroju te slovenske kmetijske šole in o pouku, ki ga daje slovenski kmečki mladini na Koroškem.

sporzumeti o odškodnini za nacionalizirano grško imovino v Romuniji.

Težnje po sodelovanju med našo deželo in Madžarsko so prišle do izraza tudi ob zadnjem obisku delegacije SZDLJ v Budimpešti

Beograd, 17. avg. (Tanjug). — Delegacija SZDLJ Jugoslavije, ki se je s članom Zveznega odbora SZDLJ dr. Josipom Hrncvičem na čelu mudila v zadnjih dneh na Madžarskem, se je vrnila danes

v Beograd. Jugoslovanska delegacija se je udeležila proslave 500-letnice smrti legendarnega madžarskega vojvode Janka Sibinjana, čigar junštva opeva tudi naša narodna pesem.

Po prihodu je dr. Hrncvič izjavil, da je imela jugoslovanska delegacija priložnost razgovarjati se s predstavniki madžarske Ljudske fronte in z drugimi javnimi delavci o raznih političnih in drugih vprašanjih.

V teh razgovorih, je rekel dr. Hrncvič, »je prišla popolnoma do izraza obojestranska želja po razvoju prijateljstva in sodelovanja med našima deželama.« Dr. Hrncvič je pripomnil, da je jugoslovanska delegacija razen Budimpešte obiskala še nekatera druga mesta na Madžarskem.

Na beograjski železniški postaji je jugoslovansko delegacijo sprejela tajnica Komisije za mednarodne stike SZDLJ Marija Vilfanova.

Slovaški predlogi

Praga, 17. avg. (Tanjug). Iz Bratislave poročajo, da je slovaški Svet poverjenikov (pokrajinska vlada) odobril načrt, ki določa način, kako bodo praktično določili pristojnosti osrednje prške vlade, slovaškega sveta in njegovih članov v gospodarstvu, sestavljanju in odobravanju proizvodnih planov in v drugih vprašanjih, ki se tičejo Slovaske.

Nedavno sprejeti ustavni zakon daje slovaškim organom oblasti pomembne pristojnosti, ki jih doslej niso imeli.

SPOPAD Z UPORNIKI SREDI ALŽIRA

Alžir, 17. avg. (Reuter). Sredi mesta se je poilač danes spopadila z uporniki. Po več urah v-rdnih virov so bili trije uporniki ubiti šest ranjenih. Pripadali so posebnim udarnim skupinam, ki operirajo v večjih krajih Alžira.

Z VSEH STRANI SVETA

KANADA VPRAŠANJE AMERIŠKIH VODNIH POTI

Ottawa, 17. avg. (Reuter). Kanada namerava proglasiti zaliv Sv. Lovrenca in podobne kanadske vodne poti za kanadske teritorialne vode. Sodijo, da bo Kanada tako zahtevala postavila na letošnjem zasedanju Generalne skupščine OZN. Hkrati bi zahtevala razširitve meja svojih teritorialnih voda od sedanjih treh na dvanajst milj. Kanada si prisvajata pravico tudi za Amundsonov zaliv in Foxov bazen na Arktiki.

EGIPT TUJI PILOTI BOJKOTIRAJO

London, 17. avg. (Reuter). Egiptovsko veleposlništvo je objavilo, da so večerj število konvojov, ki plujejo skozi Suez od severa proti jugu, skrčilo od dveh na enega, ker se je skrčilo število pilotov. Gre za tuje pilote, ki so bili na letnem dopustu v Evropi in ki potem niso več prišli na delo. Večerj je skotil Suezski prekop pulo 43 ladij.

ALŽIR FRANCOŠKE IZGUBE

Alžir, 17. avg. (Reuter). Francoške oblasti so objavile, da je v ponedeljek padlo 45 francoskih vojakov, ki so zasli v zasedo. Do tega je prišlo 100 km južno od Alžira. Od enote se je rešilo samo pet vojakov. Francoški predstavniki so izjavili, da je bila to najhujša zaseda, odkar so začeli uporniki boj proti francoskim četam.

GRČIJA POGAJANJA Z ROMUNIJO PREKINJENA

Atene, 17. avg. (Reuter). Grški zunanji minister Averoff je sporočil, da so prekinitvi grško-romunska pogajanja o ureditvi diplomatskih odnosov med obema deželama. Pogajanja, ki so bila v Atenah, so se začela v maju. Do prekinitve je prišlo zato, ker se niso mogli

PAKISTAN TRGOVINA S ČSR

Karachi, 17. avg. (CTK). Med Češko-slovaško in Pakistanom je bil sklenjen nov trgovinski sporazum. Češko-slovaška je izvažala v Pakistan stroje, instalacijske potrebščine, Dieslove motorje, električno opremo, razne instrumente, železo, jeklo in drugo blago, iz Pakistana pa bo uvažala juto, bombažno izdelke, volno in druga potrošna blaga.

MADŽARSKA POMILOSTITEV DVEH AMERICANOV

Budimpešta, 17. avg. (MTI). Tu so pomilostili ameriškega novinarja Andreja Mortona, ki je bil pred nekaj meseci obsojen na šest let ječe, ker je volnil. Mortonovo ženo, ki je bila na istem procesu obsojena na tri leta ječe, so izpustili pred nekaj tedni. Iz André Morton je bil dopisnik ameriške agencije Associated Press v Budimpešti, njegova žena pa dopisnica ameriške agencije United Press.

ŠVEDSKA MEDNARODNI RADIOLOŠKI KONGRES

Stockholm, 17. avg. (AFP). Tu se je začel mednarodni radiološki kongres, na katerem se je zbralo 170 znanstvenikov iz vsega sveta. Kongres bo obravnaval biološke in genetične posledice jedrskega sevanja. Za predsednika kongresa je bil izvoljen Nobelov nagrajenec prof. Georges de Hevesy.

KITAJSKA BOJ PROTI MALARIJI

Kanton, 17. avg. (Nova Kitajska). Tu je bila zaključena vselitajska konferenca za boj proti malariji, na kateri so sprejeli načrt, da bodo to bolezen v vsej LR Kitajski popolnoma zatrli v pri-

FILIPINI HUDA NESREČA NA GORSKI CESTI

Manila, 17. avg. (AP). Na planinski cesti v bližini Manile je davi prišlo do avtobusne nesreče, ki je terjala 13 smrtnih žrtev, medtem ko je bilo 27 potnikov poškodovanih. V avtobusu, ki je zdrknil s ceste, so bili v glavnem študenti.

JAPONSKA SILOVIT TAJFUN

Tokio, 17. avg. (AP). V jugozahodnem delu Japonske je davi divjal silovit tajfun, ki je terjel 22 človeških žrtev. Osem ljudi pogrešajo, 21 pa jih je bilo ranjenih. Veter, ki je na otočju Goto pihal s hitrostjo 120 milj na uro, je potopil okrog 75 manjših ribiških ladij, mnoge pa hudo poškodoval. Tudi škoda na kmetijskih posevkih in prometnih zvezah je velika.

TURCIJA PROMETNA NESREČA

Carigrad, 17. avg. (AFP). Enajst ljudi je izgubilo življenje, 17 jih je bilo hudo ranjenih, ko je neki avtobus na cesti iz mesta Bursa v Uludag zdrknil s ceste in treščil v 150 m globok prepad. V avtobusu je bilo 37 potnikov.

HONDURAS PREDSEDNIK REPUBLIKE ODSTOPILO

San Salvador, 17. avg. (AP). Predsednik Honduras Julio Lozano Diaz je bil zaradi srčnega napada prisiljen zapustiti položaj predsednika republike. Bivši predsednik Juan Manuel Galvez je prevzel civilno oblast v deželi, vojaška junta z generalom Rodrigue-rom na čelu pa opravlja vojaške in policijske posle.

Na slovenski zemljevid so včrtali nova jezera

Slovenski energetiki pripravljajo za rešitev neznanke, kako povečati energetske zmogljivosti, projekte za izgradnjo akumulacijskih elektrarn Idrjica, Lobjnica in Osp, ki bodo skoraj dokončani — katero elektrarno bi najprej gradili, še ni odločeno

Omejitev električne energije sredi avgusta, ob ugodnem dotoku na Dravi in kljub obratovanju termoelektrarne Soštanj, ki je bila zgrajena predvsem za kritje zimskega primanjkljaja, je vzbudila nemajhno začudenje. Naši energetiki so sredi zimske krize napovedovali, da se bo stanje z novim agregatom v Vuhredu, z novo termoelektrarno Soštanj in z novim kotlom v Trbovljah toliko popravilo, da bo morebitna kriza v zimskih mesecih zelo majhna (razen v primerih nepredvidenih izpadov). Res pa je tudi, da je navzlic omenjenim novim kapacitetam ostalo stanje naših energetskih zmogljivosti še naprej pereče vprašanje.

Toda, kdo od nas je na to mislil, ko so bile nevedčnosti zim-

oddanih kilovatih ur v preteklem letu — 40 milijonov kilovatih ur, ki so jih morali reducirati, zelo majhna številka, je bila vendar škoda ogromna in je treba storiti vse, posebno še, ker potrošnja nenehno narašča, da jo v prihodnje preprečimo ali vsaj zmanjšamo.

Na vsak način bi po mnenju naših energetikov precej prispevala k ureditvi vprašanja zgraditev daljnovodov, ki bi povezovali zahodnoenergetski sistem z elektrarnami v Bosni, Dalmaciji itd. Te elektrarne bi lahko zagotovile energijo v času izrednih izpadov, remontov, konic ali izredno nizkega stanja voda, kot je bilo n. pr. minulo zimo. Vprašanja pa z daljnovodi ne bi mogli dokončno urediti: izguba na daljnovodih

katera od treh ima iz ekonomskih in energetskih ozirov prednost. O tem bodo temeljito razpravljali šele novembra, ko bodo skupine projektantov predložile komisijam dokončno izdelane elaborate.

Projektiranje — še vedno ozko grlo

Toda preden zapišemo, kaj nam je povedal inž. Savo Janežič, ki vodi skupino projektantov za gradnjo hidroelektrarne Idrjica, naj povemo še nekaj o projektiranju. Marsikdo je morda začuden, kako da kljub energetski krizi projekti za naše akumulacijske elektrarne še niso pripravljeni. Vzrok temu je, da pomeni projektiranje pri nas še vedno ozko grlo. Namesto, da bi imeli projekte že prej pripravljene, smo zaradi številnih naročil — med katerimi jih je še mnogo iz drugih republik — nenehno v zaostanku. Projektiranje namreč terja skrbno izvršenih raziskovalnih del, zbiranje in proučevanje hidroloških podatkov, proučevanje propustnosti tal, obsežne geodetske raziskave, raziskave in iskanje materiala v bližini bodočih gradbišč itd. Razen tega morajo projektanti proučiti možnosti naše industrije, od kod dobiti potrebno delovno silo, kam preseliti »potopljene« prebivalce in podobno.

To delo je kajpak na moč dolgočasno in najmanj, kar terja, so zadostna sredstva za izvedbo projektantskih del. Vse do letošnjega leta so bili naši projektanti glede tega v zadregi. Letos pa je bilo v zveznem merilu odobrenih milijardo dinarjev za študije in raziskovalna dela. Od te vsote je dobila Slovenija 140 milijonov din.

Prav gotovo je ta vsota pospešila, da je izdelava projektov za tri bodoče akumulacijske elektrarne v Sloveniji sedaj že v dokončni fazi in da lahko o njih že nekaj več povemo.

100 metrov visoka pregrada

Občudovalec doline, ki si je po njej utrla Idrjica pot, pa tudi mnogim partizanom, ki bi želeli obujati spomine, bo v prihodnjih letih nemara žal, ko bodo pri Tribuški obstali pred približno sto metrov visoko ločno pregrado. Toda onstran pregrade se bo razgledal njihovim očem pogled na veliko, petnajst do sedemnajst kilometrov dolgo jezero, ki bo dolino sedanjih pritokov Idrjice spremenilo v čudovite, romantične zalive.

Manj prijetno bo nemara pri srcu precejšnemu številu domačinov, ki žive na področju, katera bo jezero preplavilo, ko bodo morali zapustiti domove. Vendar bodo gotovo vsaj malo potolaženi, ko se bodo vselili v nove hiše in bo ob jezeru speljana nova asfaltirana cesta.

Idrijska pregrada, ki bodo zanjo potrebovali 390.000 kubičnih metrov betona, bo zadrževala 281 milijonov kubičnih metrov izrabljive vode. Ob normalni izpraznitvi pa bi ta številka znašala 235 milijonov.

Strojnica HE na Idrjici naj bi bila po sedaj osvojeni varianti neposredno ob pregradi. Ostali dve varianti za strojnico pri Avčah oziroma pri Bači so namreč opustili, ker ima omenjena tretja varianta določene prednosti. Strojnica pod pregrado predvsem ne zahteva gradnje predora proti Avčam, ki bi zelo podražila gradnjo. Prav tako ne bo ostala z gradnjo strojnice pod pregrado osušena dolina Idrjice, saj bo voda zaprla le v času polnitive. In kar je najvažnejše, strojnica pod pregrado terja minimalne začetne investicije, glede na možnosti naše gradbene operative najmanjše gradbenotehnične težave.

Zmogljivost hidroelektrarne na Idrjici bo ob realizaciji tretje variante sicer nekoliko manjša, kot bi bila v primeru realizacije va-

riante s strojnico v Avčah. Vendar so ostale prednosti pomembnejše, posebno če upoštevamo, da bo tako ostala voda za povečanje zmogljivosti HE Dobljar.

Tako bo imela hidroelektrarna na Idrjici zmogljivost 120.000 kilovatih ur bo lahko zagotovila 235 milijonov kilovatih ur na leto.

Ce bo novembra letos komisija odbrala med predloženimi projekti projekt za gradnjo HE Idrjica, bodo lahko začeli s pripravljalnimi gradbenimi deli že prihodnjo pomlad, to je maja l. 1957. Vendar je treba k temu pripisati še en CF... Ce bodo za to odobrena potrebna sredstva, kolikor bodo sredstva zagotovljena, bodo gradbena dela — po dokončanih pripravljalnih delih v letu 1957 — trajala približno tri leta.

Tisoč metrov globoko v Lobjnico

Drugi projekt po abecednem redu je projekt za gradnjo akumulacijske elektrarne Lobjnica na Pohorju. O tej naši bodoči elektrarni — z gotovostjo lahko namreč računamo, da homo v prihodnosti zgradili vse tri akumulacijske elektrarne, ki o njih danes poročamo — je bila naša javnost že nekajkrat obveščena. Izdelava projekta pa je v zadnjem času prešla v končno fazo in tako lahko ustrezemo našim bralcem z nekaj zanesljivejšimi podatki.

Preden pa to storimo, si malce osvežimo spomin:

Drava pomeni pri nas enega največjih energetskih virov. Zato je bila tudi naša prva skrb, čimprej zgraditi celotni dravski energetski sistem. Največja prednost le-tega je namreč, da ima Drava v poletnih mesecih največje pretoke, medtem ko so na drugih rekah minimalni.

Velika hiba dravskega energetskega sistema pa je stalni zimski primanjkljaj. Ta je toliko neprijetnejši ali boljše — nevarnejši, ker je na tem področju precejšnje število potrošnikov, ki ne potrebujejo električne energije le poleti, temveč tudi pozimi.

Kasneje še dve jezera

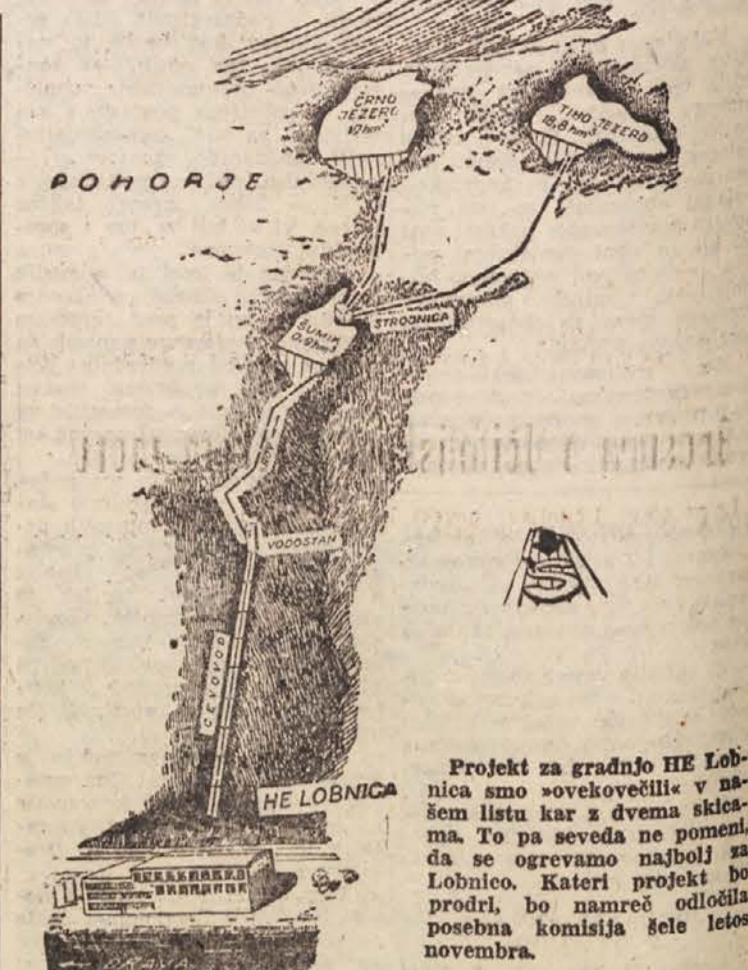
V prvi fazi gradnje pohorskega energetskega sistema, oziroma hidroelektrarne Lobjnica, naj bi po načrtu, ki ga dokončuje projektantska skupina pod vodstvom inž. Marka Lavrenčiča, Pohorje olepsali najprej z dvema akumulacijskima jezermi.

Tisoč metrov nad Lobjnico ob Dravi se bodo ustavljali ljubitelji Pohorja ob velikem Tihem in malo manjšem Crnem jezeru. Iz obeh jezer bo tekla voda v strojnico ob akumulacijskem bazenu, od koder bo padala po rovu in površinskem cevovodu v globino na turbine.

Instalirana moč hidroelektrarne Lobjnica bo tako znašala 90.000 kWh in bo zagotovila omrežju 288 milijonov kWh na leto.

Hibe bi popravila pohorska jezera

Ta nedostatek dravskega energetskega sistema naj bi odstranila predvidena izgradnja pohorskega energetskega sistema. Le-ta naj bi

Projekt za gradnjo HE Lobjnica smo »ovekovečili« v našem listu kar z dvema skicama. To pa seveda ne pomeni, da se ogrevamo najbolj za Lobjnico. Kateri projekt bo prodrl, bo namreč odločila posebna komisija šele letos novembra.

konicah ali ob nizkem stanju vode pozimi — bogato izplačala.

Osp bo nudil 216 milijonov kWh

Projektantska skupina, ki pripravila pod vodstvom inž. Leonida Prihoda projekt za gradnjo akumulacijske hidroelektrarne v Ospu, nam je ustregla še z drugimi podatki:

Instalirana moč HE Osp bi znašala 100.000 kilovatih. Omrežje pa bi se koristilo z 216 milijoni kWh na leto.

Projekt dopušča možnost nadaljnje izrabe padca, kolikor bi od strojnice v Ospu speljali Reko proti Rižani, ki se nad Koproim izliva v morje.

All je teren primeren?

Isto vprašanje, ki so si ga v gornjih vrsticah o projektu za gradnjo akumulacijske hidroelektrarne Osp zastavili najbrž naši bralci, smo postavili tudi mi tovarišem projektantom: ali je teren primeren?

Odgovor je bil ugoden; geološke raziskave kažejo, da bo projekt moč realizirati. Tudi izredno dolg rov ne bo pomenil prevelikih težav, saj ga bo mogoče naskočiti spričo ugodnih geografskih okoliščin na več mestih. Drugo, prav tako ugodno okoliščino bo pomenilo, da bo število »potopljenih« razmeroma majhno; pod gladino novega jezera bi bilo po dosedanjem projektu 65 kmetijskih gospodarstev.

Gradbena dela za gradnjo hidroelektrarne Osp bi trajala približno pet let.

In Škocijanska jama?

Pregrada pri Gornjih Vreham bo tako zaprla pot Reki, ki po njihove nedelce od kraja, katerega so izbrali za postavitev pregrade, in se zopet prikaže ravednim očem obiskovalcev Škocijanske jame. Če bi Reko zajezili popolnoma, bi bila onstran pregrade suha struga, Škocijanska jama pa morda brez zadostne količine vode. Projektanti so mislili tudi na to: v jami so predvideli gradnjo posebnih zajezitev, ki naj bi le-poto Škocijanske jame ohranile neokrnjeno. Domnevajo pa, da bo posledice velike zajezitve pri Gornjih Vreham v jami komaj opaziti, saj je odstotek voda Reke v Škocijanski jami razmeroma majhen.

Ob koncu: seštejmo!

Za zaključek našega poročila o projektih za tri akumulacijske hidrocentrale na Slovenskem pa si privoščimo še preprosto računsko operacijo: Ko bodo akumulacijske elektrarne Idrjica, Lobjnica in Osp zgrajene, se bo instalirana moč povečala za okrog 310.000 kilovatih, Zahodni energetski sistem bo imel tako zagotovljenih 793 milijonov kilovatih ur več na leto. Danes tolikšne količine ne potrebujemo. Prav gotovo pa jo bomo skoraj.

In zadovoljni smo lahko, da jo bomo lahko razmeroma poceni dobili.

Več kot sto metrov visoka ločna pregrada bo pri Tribuški zagradila Idrjico pet in zagotovila milijone kilovatih ur na leto.

skih omejitev mimo! Glavno je bilo, da je gorela luč, da ni bil slab radijski sprejem, da je bilo mogoče v pasjih dneh kuhati na rešoju in se (če so druge pomembne možnosti to dopuščale) nekajkrat postaviti pred sorodniki in prijatelji z uspešno demonstracijo brezhibnega delovanja novega sesalca za prah.

Neizprosnni zakon

Zato ne bo napak, če še enkrat pogledamo, kako stvari stojijo:

Graditev naših energetskih zmogljivosti komaj dohaja — če to sploh lahko rečemo — naglo rast naše industrije in njenih energetskih potreb, kakor tudi nagli porast potreb široke potrošnje, zlasti odkar so se pojavili na tržišču kuhalniki, likalniki in podobni predmeti.

Z gradnjo elektrarn smo v zaostanku

V našem primeru pa gre za pospešeno rast industrije in potreb široke potrošnje, zaradi česar lahko — po navedah inž. Sebacherja — govorimo o primanjkljaju, ki bi ga morala kriti akumulacijska hidroelektrarna, ki bi že morala biti zgrajena, če bi spoštovali (drugo je vprašanje, ali smo to mogli) omejeni izredno zahtevni, a neizprosnni zakon.

Naši energetiki se vsega tega dobro zavedajo in — razumljivo — iščejo poti, kako ob naših možnostih zagotoviti zadostno količino energije. Čeprav je namreč videti — ob milijardi 400 milijonih

namreč energijo izredno podražiti in bi za vrednost izgubljene energije lahko prej zgradili novo hidroelektrarno.

Potrebujemo akumulacijske hidroelektrarne

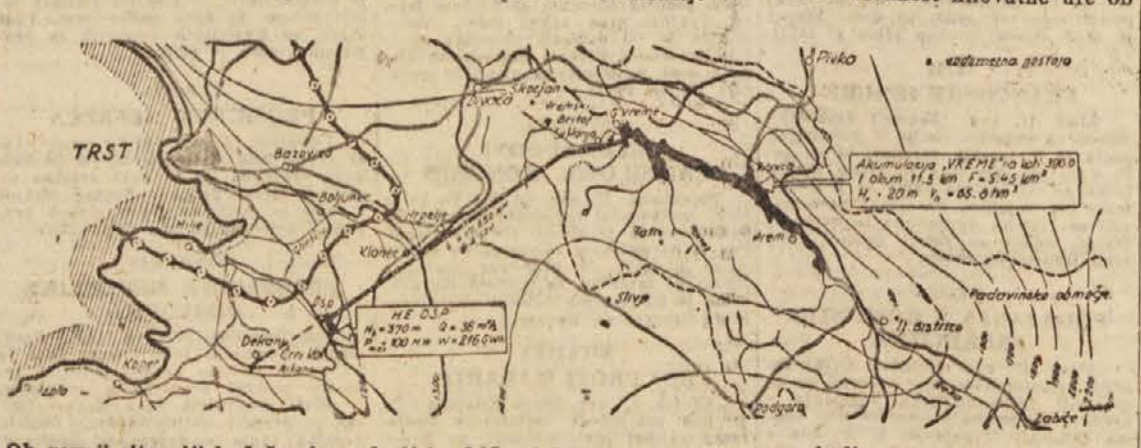
Zato je treba posvetiti — kot menijo naši energetiki — večjo pozornost doslednemu uresničevanju energetskega pravila, ki ga upravičujejo zgovorne številke, da vsako področje zase zadovoljuje svoje energetske potrebe. Skratka — ob nadaljnji gradnji dravskih elektrarn in zgraditvi druge faze soštanjske termoelektrarne bo treba misliti na gradnjo novih akumulacijskih elektrarn v zahodnem delu države in skrbno proučiti, kje najprej postaviti, da bi sedanjo akutno krizo čimprej odpravili.

Idrijska, Lobjnica ali Osp?

Odgovoriti na to vprašanje je zelo težavno. O tem se ne morejo — dokler še niso dokončno izdelani in odobreni projekti — odločiti niti slovenski energetiki, kaj šele, da bi lahko napovedovali, kako bodo pretresali stvari v širšem — državnem merilu.

Vendar si kljub temu oglejmo projekte za tri akumulacijske elektrarne Idrjico, Lobjnico in Osp, ki so o njih slovenski energetiki in projektanti Elektroprojekta, ki ga vodi inž. Alojz Gregorič, seznanili novinarje.

Ce bomo spregovorili najprej o Idrjici, to še ne pomeni, da je energetikom ali nam gradnja akumulacijske elektrarne Idrjica najbolj pri srcu. Projekti za vse tri akumulacijske elektrarne bodo namreč končani jeseni, z Idrjico pa smo začeli le zaradi tega, ker je prva po abecednem redu. Danes bi bilo namreč težko govoriti,

Ob gornji situaciji bodoče akumulacijske hidroelektrarne Osp so nam orisali pomen velikega objekta

Zadnja etapa modernizacije ljubljanskega prometa

Na Celovski cesti postavljajo drogove za trolejbusno omrežje.

V četrtek dopoldne so delavci Električne cestne železnice pričeli z delom zadnje etape modernizacije ljubljanskega mestnega prometa. Na relaciji med pivovarno Union in Sentvidom so začeli kopati jame in postavljati drogove za trolejbusno omrežje. Na vsej razdalji bodo morali postaviti nič manj kot 235 drogov, ker so vsi drogovi dosedanjega tramvajskega omrežja za trolejbusni voz prenizki.

Se pred kratkim ni bilo jasno, kaj bo z rekonstrukcijo Celovske ceste na nekaterih najožjih mestih. Zaradi tega se je tudi zavlekel začetek del za montažo zadnje trolejbusne linije. Sklepi so sedaj tak, da bo trolejbus tekkel po sedanji trasi, s tem da bodo uredili kolesarske steze in izogbovališča, za kar je v proračunu Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana predvidenih 20 milijonov dinarjev. Težko je reči, kdaj bodo vsa dela zaključena in kdaj bo stekel prvi trolejbus od Viča do zadnje postaje v Sentvidu, ker

to v glavnem zavisi od vremena v jesenskih dneh.

Ko bodo pričeli montirati zgornji vod, bodo tramvajski promet zamenjali začasno z avtobusnim, da ne bi delavci opravljali montažna dela v nevarnosti. Za poslednjo trolejbusno progso so tudi vsa vozila v glavnem že izdelana v ljubljanski »Karseriji«. V sredo so dokončali dva trolejbusa, zadnji pa bo zapustil delavnice v prihodnjih dneh in bo po potovanju na zagrebški velesejem dopolnil prevozni park ECZ.

Po vzpostavitvi trolejbusnega prometa proti Sentvidu bo ostala pri življenju le še tramvajska proga od Žal do Most, na kateri bo vozilo zadnjih 19 tramvajskih vozil z 12 prikolic. Vsa ostala tramvajskav ozlja bodo uporabljale železarne kot surovino, razen štirih vozil v 5 km proge, ki so jih prodali v Osijek.

Na upravi ECZ smo še vprašali, kako je s prevozom potnikov po zvišanju prevoznih tarif. Odgovorili so nam, da se je število priložnostnih potnikov v poletnih dneh le za 5 do 10% zmanjšalo v primeri z istim razdobjem v lanskem letu, število potnikov v mesečnih vozovnicami pa se je zmanjšalo skoraj za polovico. Ker pa so potniki z mesečnimi vozovnicami predstavljeni manjšino, je finančni efekt za približno 20% boljši od lanskega leta. -lg

Druga skupina čeških turistov je prispela

V sredo se je vrnila v svojo domovino prva skupina čeških turistov, ki so preživeli 14 dni ob jadranski obali. Isti dan je pripotovala druga skupina 603 turistov, ki bo preživela letni odmor v naših letoviščih na srednjem in severnem Jadranu. Druga skupina se bo vrnila 29. avgusta.

Zbor Počitniške zveze Jugoslavije bo v Zagrebu

Ob zaključku letošnje uspešne dejavnosti Počitniške zveze Jugoslavije, bo v Zagrebu od 10. do 16. septembra prvo zborovanje članov Počitniške zveze Jugoslavije, na katerem bodo utrdili tovariške zveze ferjalci iz vseh krajev Jugoslavije. V času zborovanja bodo naredili krajše izlete v Kumrovec in okolico Zagreba, medtem ko si bodo v mestu lahko ogledali zvezdarne, muzeje, tovarne in druge znamenitosti. Udeleženci zborovanja bodo obiskali tudi zagrebški velesejem, kjer se bodo seznanili z uspehi našega industrijskega napredka.

Na višku turistične sezone

Letos največ gostov iz Francije, Švice in Belgije — manj tujih izletniških skupin pa več posameznikov — Slovenska gostišča polna domačih gostov

V prvih šestih mesecih letošnje leta je obiskalo Slovenijo 174.065 gostov, med njimi 152.184 domačih in 21.881 tujih. To je približno prav toliko, kakor v istem času leta 1954, ali okrog 29.000 gostov manj kot preteklo leto. Lahko rečemo, da letošnji turizem v Sloveniji kljub vsem čim bolj (višje cene v gostinstvu, prepozno obveščeni inozemski potovalni uradi, nenavadno muhasto vreme v prvi polovici leta itd.), ki so nam povzročili upravičeno zaskrbljenost, le ni tako zelo kritičen, kakor se je bilo bati.

Čeprav za julij in avgust še ni natančnih podatkov o gibanju gostov, je vendarle očitno, da se je položaj občutno popravil prav sedaj, ko je turistična sezona na višku. Najbolj značilno je, da so letos tuje izletniške skupine predvsem iz skandinavskih držav,

Anglije in Nizozemske precej večja redkost kot prejšnja leta, zato pa prihaja v Jugoslavijo mnogo več posameznih turistov, ko kdajkoli prej. Ti individualni turisti so pretežno Francozi, Švicarji in Belgijci. Da je turistov prav iz teh treh držav letos največ, je treba po mnenju strokovnjakov za turizem pripisati odličnemu poslovanju oziroma propagandi našega turističnega zastopništva v Parizu.

Mnogo manj gostov ko prejšnja leta prihaja iz Avstrije in Nemčije. V Dubrovniku ali drugje na jugu države domaj kje največ turistov iz teh dveh držav, zato pa vsehposred naletiš na Francoze, Švicarje in Belgijce.

Pri individualnih turistih je pozitivno predvsem to, da znatno več trošijo ko skupine. Imajo pa to slabo stran, da se pojavijo šele na višku sezone in ne že maja ali še prej.

Gostišča v letoviških krajih Slovenije so trenutno zadovoljivo obiskana. Na Bledu se mudi nekaj nad 1600 gostov, med njimi precej tujcev, tako da je kapaciteta hotelov v dobronih meri izkoriščena, kolikor še ni, bo pa prav gotovo v dneh okrog veslaškega prvenstva Evrope. Gornja Savska dolina je nabitno polna večinoma domačih gostov iz drugih republik, kar velja tudi za Jezersko, Savinjsko dolino in Pohorje. Glede tolikšnega obiska v teh krajih se zdi, da ima zanj največ zaslug uspela turistična razstava, ki jo je spomlad organizirala Turistična zveza Slovenije v Novem Sadu, Subotici, Zrenjaninu in Somboru.

Med slovenskimi obmorskimi letovišči je polno zaseden le Ankaran. V Portorožu so cenejši hoteli polni, dražji pa skoraj prazni. Piran je skoraj brez gostov. M. J.

Brošura o Učiteljskem pevskem zboru

Letos slavi Učiteljski pevski zbor Slovenije (UPZS) 30-letnico svojega uspešnega delovanja. V počastitev jubileja je — kakor znano, nastopil na nedavnem pevskem festivalu in izvedel tudi koncertno turnejo po Holandiji in Franciji. Za svoj življenjski in pomemben delovni jubilej pa je pevski zbor UPZS izdal tudi lepo brošuro »Jubilejni zbornik ob 30-letnici UPZS Emil Adamič«.

Brošura obsega 80 strani besedila, na koncu pa so oglašeni razni podjetji naše republike, ki so tem omogočila izdajo zapiskov o dosedanjem delovanju in naše pomembne pevske organizacije.

Na uvodnem mestu je čestitka podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja, ki je izšel iz učiteljskih vrst in je sprejel pokroviteljstvo nad prireditvami UPZS v jubilejnih letih. Zatem sledi čestitke predsednika Zveze Svobod Ivana Regenta. Nato pa se vrste članki članov zbora, ki govorijo o začetnih dnevih UPZS pred 30 leti, ko se je zbor ustanovil brez podpore takratnih oblasti in le ob velikih žrtvah članov in takratnega organiziranega naprednega učiteljskiva.

Zivahno so pisani spominki o raznih koncertnih nastopih in vtišnih v raznih turnej po Jugoslaviji in zamejstvu: CSR, Bolgariji, Romuniji in drugod.

Pri nas je memoarska literatura sila skromna. Zato je prav, da je UPZS izdal za svoj jubilej zbornik, ki nam govori o pre mnogih težavah našega predvojnega učiteljskiva pa tudi o velikih kulturnih uspehih iz polpreteklih dobe in današnjice, da bo znal mlajši rod ceniti vse do sedaj prelojene korake, ko je delo Učiteljskega pevskega zbora ob razumevanju naših oblasti in množičnih organizacij pa tudi delovnih ko-

lektivov močno olajšano.

UPZS bo na izkušnjah prvih tridesetih let lahko nadaljeval pot in razvijal pevsko kulturo v korist naše prosvete, ljudstva in ugled učiteljskega stanu.

Jubilejna brošura bo priletno branje za vse, ki jih zanima razvoj naših pevskih organizacij in učiteljskega dela. Brošuro krasijo tudi več slik, le škoda, ker je na nekaterih mestih popustilo korektorjevo oko in se je zato poigraval tiskarski škrat brez potrebnih popravkov. Manjka tudi seznam glasbenih izdaj UPZ.

Odboru Učiteljskega pevskega zbora čestitamo k jubileju in izdaji zbornika. Jože Zupančič

Na goriških tržiščih dovolj zelenjave in sadja

Na Goriškem in v spodnji Vipavski dolini, kjer zaradi ugodnega podnebnja in dobre zemlje pridelujejo velike količine sadja in zelenjave, so tržišča s temi živili letos dobro založena. Cene so sicer nižje kot v Ljubljani, na Jesenicah in drugod v večjih industrijskih središčih, vendar bi nedvomno lahko bile še nižje. Trgovine in razna podjetja za promet s sadjem in zelenjavo bi morali pač upoštevati, da pri tovrstnem blagu ni mogoče veliko zaslužiti.

Cene v prodaji na drobno so se v Novi Gorici, Sempetru, Vrtojbi in drugod v spodnji Vipavski dolini v zadnjih dneh gibale takole: hruške prve vrste prodajajo od 44 do 46 ter druge vrste od 20 do 36 din za kg; bruske prve vrste od 78 do 90 in druge vrste od 44 do 50 din kg; paradiznice po 28 din kg; jabolka od 17 do 24 din kg; grozdje od 70 do 80 din kg; kumarje od 10 do 18 din; fižol v stročju od 26 do 30 din in fižol v stročju za luščenje od 35 do 40 din kg; debulo od 42 do 50 din kg; česen od 80 do 70 din kg; rdečo peso po 30 din; jedilne bučke od 10 do 16 din kg; zelje v glavah od 20 do 28 din kg; papriko od 44 do 60 din kg ter zgodnji krompir po 14 din kg. Na Tolminskem sta zelenjava in sadje zaradi večjih prevoznih in manipulacijskih stroškov dražja za okrog 10 din pri kg.

Od žlahtnega sadja so na domačih in tujih tržiščih najbolj iskane Bresk-

ve, ki so letos zaradi toče in slabega vremena slabše obrodile. Splošne kmetijske zadruge oziroma trgovska podjetja so doslej tega sadeža odkupila okrog 540 tisoč kg ter od tega okrog 380 tisoč kg breskev izvozila v Avstrijo, Zahodno Nemčijo in nekaj celo v Italijo. Z drugim sadjem preskrbujejo iz pridelovalnih središč na Goriškem in v Vipavski dolini predvsem večja mesta: Ljubljano, Reko in Puči.

Zaradi slabega vremena se je letos zakasnil pridelek zgodnjega goriškega krompirja za okrog 20 dni, kar je občutno zavrlj prodajo večjih količin v inozemstvo, kjer je tudi konkurenca drugih izvoznih držav in domačih pridelovalcev zelo velika. V začetku tudi na domačem trgu zanj ni bilo posebnega povpraševanja zaradi velike ponudbe iz drugih pridelovalnih področij v kopenskem okraju, Dalmaciji in Vojvodini. Doslej so od pridelovalcev odkupili okrog milijon 300 tisoč kg zgodnjega krompirja, približno 400 tisoč kg prideleka pa je še v zemlji in ga bodo kmetovalci večidel izkoplali skupaj z jesenskim prideikom. Sedaj je povpraševanje po kakovostnem goriškem krompirju na domačem trgu nekoliko večje, vendar pa pridelovalci po sedanjih odkupnih cenah, od 9,50 do 11 din za kg, niso pripravljene prodati. Raje čakajo jeseni v upanju, da bodo takrat cene višje.

Precej zgodnjega krompirja bi bilo še mogoče novčviti po cenah, ki bi bile sprejemljive tudi za pridelovalce. Pri sedanjih prizadevanjih za stabilizacijo cen in pridelku, ki dobro obeta, tudi ni pričakovati, da bo jesenski krompir občutno dražji. Razen tega bodo sami kmetovalci utrpeli škodo, ker na prejšnjih površinah ne bodo mogli posejati jesenskih kultur. M. D.

Priloge na strokovne izpite delavcev v trgovini

Kot določajo predpisi, bodo morali tudi delavci (prodajalci) v trgovini opraviti potrebne strokovne izpite za priznanje ustreznih kvalifikacij. V goriškem okraju bo v nadalje opraviti izpite 600 prodajalcev in prodajalci. O pripravah za izpite so razpravljali tudi na nedavnih seji okrajne Trgovinske zbornice v Novi Gorici. Sklenili so, da bo zbornica vsem delavcem brezplačno nabavila knjige in druge potrebne učne pripomočke, vsem ko naj bi le-te priložnostno pripravljale na izpite skladno s podružnicami skupaj z upravnimi posameznih trgovskih podjetij.

S seje sveta za industrijo Okrajnega ljudskega odbora Ljubljane

Ljubljana, 17. avgusta. Navzlic počitniškemu razpoloženju v Ljubljani, je bila danes dopoldne seja Okrajnega sveta za industrijo. Spričo aktualnosti so člani sveta potrjevali programe o uporabi sredstev iz amortizacije. Izmed vseh programov je vsekakor najobsežnejši program podjetja »Elektro-Ljubljana«, ki mu je dala Elektroenergetika skupnost 77 milijonov dinarjev za vzdrževanje in zamenjavo iztrošenih osnovnih sredstev. Za ta denar bodo v Ljubljani rekonstruirali nizkonapetostna omrežja in odstranili vrsto težav, ki ovirajo kvalitetno dobavo toka potrošnikom.

V nadaljevanju seje so člani sveta ugotovili, da dobivajo industrijske gospodarske organizacije z dneva v dan več okrožnic, vprašalnih pol, anket in drugih formularev, kar močno otežuje tekoče delo upravnih službenec. Ponekod za sestavljanje takih in podobnih anket ne zadostuje spričo nujnosti in kratkih rokov samo en uslužbenec in bi morale posamezne večje tovarne skoraj ustanoviti poseben biro. Ker najbrž tako zbiranje podatkov ni ekonomsko upravičeno, in ker tudi način ni najbolj posrečen, so člani sklenili, da bodo naredili analizo teh pojavov in z vsoto dokumentacijo seznanili okrajni Zbor proizvajalcev.

JUTRI, 19. AVGUSTA, BO ZAKLJUČENO OBČINSKO PRAZNOVANJE V VIDMU-KRŠKEM

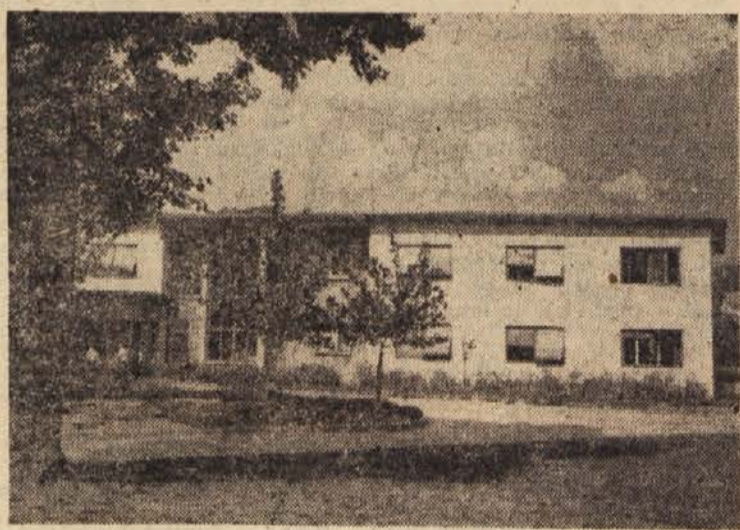
RAZSTAVA - DOKAZ

gospodarskega napredka občine

V Vidmu-Krškem so se minulo soboto 11. avgusta začele prireditve v okviru občinskega praznika. Proslavljanje občinskega praznika je zvezano tudi s 85-letnico prostovoljnega galskega društva Krško, ki je minulo nedeljo razvilo svojo zastavo. V nedeljo so tudi odprli gospodarsko razstavo, po posameznih vaseh občine pa so ves teden razne prireditve. Za program je poskrbelo DPD Svoboda. To nedeljo dopoldne bo kmečka in kulturno-sportna revija, popoldne pa bodo tradicionalne konjske dirke na stadionu »Matije Gubca«.

Občinski ljudski odbor Videm-Krško je izbral teden od 12. do 19. avgusta za občinsko praznovanje, ker so se prav v tem mesecu leta 1945 množično vračali na svoje opustošene domove ljudje, ki jih je v začetku vojne pregnal okupator.

Razstava, ki je bila odprta prvi dan občinskega praznovanja, prikazuje gospodarski napredok, društveno dejavnost in zgodovinske zanimivosti kraja.

Upravno poslojpe roto tovarne v Vidmu

Tovarna Celuloze in papirja prikazuje proizvodnjo roto papirja. V lično urejenem prostoru so razstavljeni tudi vsi jugoslovanski časopisi, ki jih tiskajo na videmskem papirju. Prav lepo je opremljen tudi paviljon to-

varne čokolade in likerjev. Gradbeno podjetje »Sava« je izdelalo poseben paviljon na prostem, kjer razstavlja cementnina in shematično prikazuje obseg svoje dejavnosti. Elektro podjetje Krško nazorno prikazuje stanje elektrifikacije v občini Videm-Krško pred vojno, med njo in po njej. Razvidno je, da je večina podeželja bila elektrificirana po osvoboditvi. Splošno kovinarska zadruga razstavlja veliko svetilko za kitajski paviljon zagrebške velesajma, ki jo je izdelala po naročilu. Kmetijske zadruge Videm, Krško in Raka so tudi lepo opremlile svoje prostore. Svojo dejavnost pa prikazuje še zadržno posestvo Matija Gubca z Leskovca.

Del razstave je posvečen društveni dejavnosti, kjer razstavljajo TVD Partizan, fotoklub, Avtomoto društvo DPD Svoboda ter ribiško in lovsko društvo. Razstavljeni so še zgodovinske znamenitosti, kajti mesto Videm-Krško ima bogate zgodovinske tradicije, saj sega znana zgodovina območja občine daleč pred rimsko dobo. Tako so na razstavi izkopenine iz predrimske in rimske dobe, dobe kmečkih upov, delovanja Valvasorja in Dalmatina itd. Obdobje narodnoosvobodilne borbe je na razstavi tudi lepo zastopano. Vse zgodovinske znamenitosti so iz pokrajinskega muzeja Brežice.

Na razstavi sodelujejo s svojimi deli tudi akademski kipar Vladimir Stoviček slikarji Franjo Stiplošek, Jaro Hilbert, Franc Klemenčič in Jože Ciuha. Svoja dela so razstavili tudi slikarji amaterji.

Seveda pa sodelujejo razen naštetih tudi druga občinska podjetja ter privatni obrtniki.

RUDOLF DOSTAL ŽIVLJENJE OB STARI LJUBLJANICI

Ljubljana v najstarejših časih

Ljubljansko barje je bilo nekdanje veliko, plitvo jezero. Ze za časa Rimljanov se je toliko osušilo, da so zgradili čez močvirje ceste. Sedanja struga Ljubljance ni naravna vodna pot, temveč je umetno izkopen prekop. Znameniti kraški jamar Viljem Putič in učeni naš domaći zgodovinar Simon Rutar sta to znanstveno dognala pri Podpetci, kjer je bila reka umetno speljana na južni rob, da so mogli že stari Rimljani s čolni izvažati kamen iz podpeškega kamnoloma. Tako vidimo še vedno med Podpetčjo in Notranjimi goricami staro strugo. Staro Ljubljanci imenovano Ljubljanska je bila v najstarejši dobi zelo pomembna in trgovskoprometna žila. Tako Ljubljana kakor Vrhnika sta bili v času Rimljanov bogata in znamenita trgovska kraja. Po Ljubljanci so

pluli deloma s čolni, iztesanimi iz enega drevesnega debla, deloma z velikimi tovnimi ladjami. Pogosto so povezali po več ladij skupaj in jih pustili plavati po reki.

Iz starih časov imamo poročila o raznih prireditvah na Ljubljanci. Tako piše zgodovinar Halberg o bojnih igrah in slavnostih leta 1079 na Ljubljanci. Meseca maja 1092 so priridili ljubljanski mestni očetje čolnarjem tekmo na vodi. Za zmagovalca so bila določena trojna darila: tovor vipavskega vina, tri vatle sukna in par volnenih nogavic. Za prvo darilo sta tekmovala po dva čolnarja z dvema veslačema. Tekmovalec je moral, na kljumu čolna stoječ, z dolgim drogom napasti nasprotnika in ga pahniti v vodo. Za drugo in tretje darilo so tekmovali v veslanju. Ti dve darili sta viseli na najstarejšem ljubljanskem, Čevljarskem mostu Kdo je prvi dospel tja, je dobil darilo

Valvasor poroča o neki roko-borbi na vodi leta 1210. Mestni očetje so dali napraviti čez Ljub-

ljansko na Bregu ozek most iz čolnov. Na eni strani so šli na most krakovski ribiči, od druge strani pa so prišli trgovski čolnarji. Na dano znamenje so se

zagnali drug proti drugemu z goliimi pestmi. Stranka, ki je speljala nasprotnika do zadnjega moža v vodo, je dobila darilo: tovor sladkega vipavca.

V Valvasorjevi dobi ponoči in podnevi, ne le v majhnih, temveč tudi v velikih čolnih in ladjah. Manjši so stesani iz enega samega debla, imajo pa le sene strehe, če je potrebno, da se kadarkoli prekrije in se mora lepo

mirno ponoči — ker se navadno v manjših vozi ponoči — spat in se obvaruje pred dežjem. Tako se more biti tudi pozimi dovolj v zatšju in na gorkem pod streho. Večje ladje so stesane iz več debel in nosijo nad 300 stotov.

Na Kozlerjevem posestvu na Barju so izkopal leta 1890 izpod šote tako tovrno ladjo, zavito v belo glino, polžkarico imenovano. Ladja je bila dolga 26 m in 35 cm visoka. Posnetek ladje je v ljubljanskem Narodnem muzeju.

Občinski ljudski odbor Videm-Krško je izbral teden od 12. do 19. avgusta za občinsko praznovanje, ker so se prav v tem mesecu leta 1945 množično vračali na svoje opustošene domove ljudje, ki jih je v začetku vojne pregnal okupator.

V Valvasorjevi dobi

Valvasorjevi dobi je imela vsaka ladja na Ljubljanci enega čolnarja in pet hlapcev. Mojštri so imeli stalno plačo, hlapci pa so dobivali od vsake ladje in za vsako vožnjo tja in nazaj po Ljubljanci po 1 gold. in 48 krajcarjev. Tako je bil njihov zaslužek prav dober, saj je v tisti dobi zaslužil najbolje plačani tesar komaj 14 krajcarjev na dan. Mojštre in hlapce je najemal v službo in odpuščal cesarski mitničar. V Valvasorjevem času je bilo vseh čolnarjev s hlapci vred okrog 50.

O taktatnem življenju in prometu na Ljubljanci piše Valvasor v 2. knjigi svojega znamenitega dela »Die Ehre des Herzogthums Krain«:

»Ljubljana je polna čolnov ter vozi razno blago, tako, ki prihaja iz Italije in tako, ki ga pošiljajo tjakaj. Prevažajo ga vedno,

Lutke na počitnicah

Razgovor z direktorjem MLG Poldetom Dežmanom

V poletnem kulturnem zatišču spuščeni zastori in neprižigani reflektorji so odšli tudi lutke na počitnice. V premoru med preteklo in prihodnjo sezono je ljubljansko Mestno lutkovno gledališče zbralo priljubljene male igralce v dvoranici na Resljevi cesti, kjer v dolgih vodoravnih vrstah vise na tenkih nitkah visoko pod stropom. Tam je Mojca in njene živali; tam je Zvezdica-zaspanka, je prebrisani Obuti maček in še mnogo, mnogo znanec malih in velikih ljubiteljev lutkovnega gledališča. Kakor da so zadržani v poletni vročini. Samo kak prepih jih premakne in zaniha in tedaj se zdi, da so za hip oživele. Toda čez beži: čez dober mesec bodo tudi njihove počitnice končane in tedaj bo treba premakniti zaspale ude. Za zdaj pa se gibljejo predvsem ljudje in razmišljajo, kako bi najbolje začeli prihodnjo sezono.

Nad 50.000 gledalcev

Je v lanskem sezoni obiskalo predstave, ki jih je gledališče pripravilo z ročnimi lutkami in marionetami, mi je povedal v razgovoru direktor ustanove, tovariš

ci pa zaradi omejenega časa postavljajo zmožnosti gledališča tudi svoje meje.

Ob izdatnejši subvenciji bi zrasla tudi kvantiteta predstav gledališča. Predstave bi bilo mogoče hitreje pripraviti, omogočena bi bila pogostejša gostovanja in tudi kader vodilcev za marionete bi bilo laže ustaliti. Gledališče sodi zdaj v pristojnost Občinskega ljudskega odbora Center, medtem ko ga je prej podpiral OLO. Letošnji proračun je občutno manjši od lanskega leta, težave pa so ostale v glavnem iste ali pa so se še povečale. Sicer pa lutkarji izražajo upanje, da se bodo stvari obrnile na bolje.

Potrebovali bi poleg drugega garažo za avto, tudi sam avto, ki bi bil prepotovan z ročnimi lutkami skoraj vsi Sloveniji, bi bil potreben popravila ali tudi nadomestila, manjka skladišče za kulise, tudi za delavnice ni dovolj prostorov...

Kljub tem stiskam so v polnem teku priprave za

prihodnjo sezono

Ce bo šlo po sreči, bodo v marionetnem gledališču uprizarili le-

bove mame» in »Tri čudne zgodbe«. Sezona se bo pričela predvidoma 1. oktobra, od 20. septembra dalje pa bodo ročne lutke že na gostovanjih. Letos bodo ta omejena predvsem na ljubljanski okraj, ki je prispeval v ta namen 400.000 din ter pokazal s tem resnično razumevanje za umetniško prizadevanje na tem področju.

V okviru novoletne jelke bo gledališče gostovalo tudi z marionetami v Kranju. Ščasoma bo skušalo obiskati tudi ostale večje centre v Sloveniji, vendar je težava za zdaj v pomanjkanju primernega prevoznega sredstva za marionetni oder.

Kdor si je ogledal televizijski program v preteklem tednu, je lahko videl tudi

lutke na televiziji

Ko bo televizija doživela širši razmah in bo tudi ljubljana imela svoj stalni program, bodo lutkarji morali prav gotovo večkrat pred kamero. Morda bo težavno vprašanje gostovanj takrat nekoliko laže rešiti: mladi gledalci bodo lahko spremljali predstave kar pri televizijskih sprejemnikih.

O tem je za zdaj še prezgodaj govoriti. Gledališče se pripravlja na sezono, ki bo potekala v običajnih delovnih pogojih. Ob pričetku te sezone pa bomo spet kaj več spregovorili o lutkarjih in o lutkah, ki imajo zdaj počitnice.

K. -č.

Nov domači film »Pop Cira in pop Spira«

V vasi Tamerin, nedaleč od Novega Sada, je ekipa »Avala film« začela snemati nov umetniški film »Pop Cira in pop Spira«. Scenarij zanj sta po istimenskem romanu Stevana Šretnca napisala Rado Andrić in Soja Jovanović. To bo naš prvi umetniški film v barvah. Sodi, da bo snemanje trajalo okrog dva meseca. Prva tonska kopija pa bo končana konec leta. Film bodo obdelali v domačih laboratorijih. Skupni izdatki bodo znašali 35 milijonov dinarjev, kar je spričlo dejstva, da gre za barvni film dokaj malo.

V glavnih vlogah nastopata Milan Ayras (pop Cira) in Jovan Gec (pop Spira). Režira pa Soja Jovanović.

Čigav je rokopiš Gauginovega dnevnika?

Pred nekimi newyorškimi sodiščem se je pred kratkim desetimi dnevi pojavil neki starinar in zahteval pravno pomoč glede tega, čigava last je ilustrirani rokopiš »intimnega dnevnika« smatenkega slikarja Paula Gaugina. Dnevnik, napisan 1902, v zadnjem letu Gauginovega življenja, je ilustriran z večjim številom njegovih risb. Starinar trdi, da bi lahko zanj dobil od nekoga zbiralca redkosti 85.000 dolarjev, kar bi bila najvišja cena, plačana doslej za sodobni rokopiš.

Toda starinar si ni na jasnem, kdo je pravi lastnik rokopiša, ki mu je bil zaupan v varstvo. Prijavilo se je namreč trije ljudje, ki si lasto to pravico.

Tuji znanstveniki na sestanku jugoslovanskih folkloristov

Od 2. do 9. septembra 1956 bo v petih državnih mestih in vaseh letna konferenca Zveze združenj folkloristov Jugoslavije, katere se bodo razen domačih strokovnjakov udeležili tudi folkloristi iz več tujih dežel. Prijavilo se je več strokovnjakov iz Srednje Evrope, pa tudi iz Sovjetske zveze in Turčije.

Udeleženci konference v Crni gori bodo imeli priložnost seznaniti se na kraju samem s starimi, popolnoma ohranjenimi oblikami ljudskega melosa.

Proslava 400-letnice Hektorovičevega epa

Jutri se bodo kontale v Starem gradu na Hvaru tri dni trajajoče proslave 400-letnice znanega epa »Ribanje in ribarsko prigravanje«, ki ga je napisal Eetar Hektorović in s tem zapisal prve realistične verzje v hrvaščini. V okviru proslave bo več akademskih prireditev in kulturnoumetniških manifestacij. V nedeljo, 19. avgusta, bodo pesniku odkrili spomenik.

V proslavi bo sodeloval tudi ansambel zagrebškega dramskega gledališča, ki bo v režiji dr. Branka Gavella nastopil z Lucievo »Sužnjico« in dramatisiranimi prizori iz »Ribanja«. Na proslavi bodo sodelovala tudi amaterska kulturnoumetniška društva.

V Moderni galeriji v Ljubljani bodo v nedeljo, 19. t. m. zaprla razstavo »Grafika in risbe sodobnih frankovskih umetnikov«. Razstavo je priredilo Združenje umetnikov v Erlangenu ter je že tri tedne odprta v Grafičnih dvorinah Moderne galerije. Na razstavi je zastopanih 35 avtorjev z 81 deli raznih umetniških smeri in tehnik. Razstava je odprta vsak dan od 10. do 19. ure

Mirko Božič: KURLANI

Z romanom »Kurlani« je Državna založba Slovenije predstavila slovenskim bralcem sodobnega hrvaškega pisatelja Mirko Božiča. Božič je medtem napisal že drugo knjigo, ki bi jo lahko imenovali drugi del ali nadaljevanje »Kurlanov« — roman »Neizjokanica«, ki je ob izidu lanske leto doživel dovolj priznanja kritike in publike ter Božiču zasluženo potrdil eno vodilnih mest v povojni jugoslovanski književnosti, katero si je pridobil že s »Kurlani«. Z nekaterimi ne preveč številnimi književniki sodi danes Božič med tiste jugoslovanske prozaiste, ki ostajajo zvesti v opisanju kmeta, in velja hkrati za plodnega romanopisca.

Osnovna tema obeh Božičevih romanov, dosledno obravnavana v časovnem zaporedju, je tema kmečkega življenja v okolici Sinja v pisateljevem rodnem kraju med obema vojnama. Kakor vse kaže, je način obdelave nekega časovnega obdobja v dveh ali več romanih postal zelo priljubljen pri jugoslovanskih pisateljih. Običajno naletimo na zamisel trilogij — predvojni, vojni in povojni čas z istimi ali vsaj podobnimi junaki — Božič pa se je tej običajni shemi ognil s široko kompozicijo, saj je v obeh knjigah ostal s Kurlani trdno v času med obema vojnama. Doslej opisana pot, diferenciacija smeri posameznih junakov, obeta in celo kaže na še nadaljnja nadaljevanja. In priznati je treba: snov je zanimiva, hvaležna in v nekem smislu sodobna. Božič je namreč uspel prikazati razvoj dogodkov, brezpravno, socialno izkoriščeno in neosveščeno množico, hkrati pa tudi pogoje in osnove za revolu-

cijo 1941. leta, ki jih je, kot pravi sam, v zaključni legendi o »Čudodelnici sinjski Materi božji« — tako rekoč kot dragoceno izkopano izkopalca iz skrepenega plazu patriarhalno plemenskih naplavin« — in so bili »odrešilo, toda nanagroma strmoglavljeni v temeljni proces političnega, zdravstvenega in prosvetnega civiliziranja«.

Božič je iz krajine, dogodkov, ljudi, prilik in doživetij podal realistično verno podobo vasi, podoba, ki s svojo grobo naravnostjo, s prvinskimi elementarnimi nagoni ljudi v borbi za obstoj učinkuje močno, prepričljivo in temeljno polno. Borna divja zemlja, svet kraških vrtač Strmenduš, iz katerih nalivi odnašajo tista toliko potrebna prgišča črne, borni divji človek na njej, reven, neosveščen, z religiozno zaslepljenostjo, izkoriščen od mesta in cerkve — to so Kurlani, Kurlani spodnji, premožnejši s kamenitimi hišami in ubožni zgornji, ki žive v »samotnih na pol hišah, na pol hlevih iz trstičja kot na pol divjakih. Oboje pisatelj prikazuje okrog njihove pravde za borno škodo, ki jo je napravil ocel zgornjih na vinskih trtah spodnjih, slika jih torej v njihovi medsebojni spopadih in to živo, plastično, z velikim poznavanjem kmečkega človeka, njegovega mišljenja in govorjenja. V prikazovanju kmetoj in njihovogaj življenja kaže Božič odlike elementarnega ustvarjalca, pisca, ki v zagonu, v kratkih potezih očrta posamezne like in epizode ter jih sestavlja z dokaj ohlapno kompozicijo v učinkovito epsko celoto. Ta stran Božiča pisatelja je najboljša: kaže ga kot prvin-

skega umetnika brez intelektualističnih primesi, silovitega in močnega, tako po izbiri snovi, kot po dognanem stilu. Tako se mu je posrečilo ustvariti močne episke kmetov in krepke podobe ljudi kot so v Kurlanih Perka, Gavran, Filip, Mrko, Silvester in drugi. Opis prvega ljubzenskega srečanja Perke, vdove spodnjih Kurlanov, in zgornjega Filipa, ko jo ta pride prosit za babico svoji ženi, ki je med najboljšimi v knjigi (poleg zaključnih scen procesije na sinjskem prošenju, karnevala in borb okrog Strmenduš), je lahko prav za vzgled klenega opisa, karakteriziranja čustev in dogajanj v obeh junakih.

Drugo stran Božičevega pisanja je opaziti na straneh, kjer opisuje mesto. Na srečo se Božič manj mudi v meščanski sredini lokalnih politikov in advokatov Zrnčev in Kalkičev ter drugih. V opis tega mestnega življenja in teh ljudi je Božič mnogo manj trden, manj sočen, manj ustvarjalen in dokaj šibkejši. Hotena ostra socialna tendenca in zadržljiv humor družbeno analitičnega slabo zamenjata elementarnost, ki jo kaže Božič pri opisu kmečkega življenja. Ta intelektualna bogastvo neposrednih doživetij, ki jih je čutili v opisih vasi, je narokovala pisatelju tudi nekaj blede pisanih strani in zgolj obronko skiciranih ljudi.

Obe zgoraj omenjeni komponenti Božičevega pisanja, ki se med sabo razhajata in nasprotujeta, ustvarjata neko dvojnost, ki je za pisatelja karakteristična. To sta kot rečeno elementarnost ustvarjalca in analitičnost intelektualca Božiča. Ta dvojnost se kaže v knjigi deloma tudi v neenotnosti, neizčiščenosti, ohlapnosti kompozicije, nepreglednosti in razpadanju celote na posamezne epizode. V srečni združitvi obeh elementov ob živem, bogatem jeziku, s katerim se je Božič proslavil, z večjo stranjenostjo fabule, kar v »Kurlani« pisatelj v ustvarjalnem zagonu morda preveč zanemarlja, bi Božičevo pisanje samo še pridobilo.

Tone Potokar ni imel pri prevajanju »Kurlanov« lahkega dela, saj Božič se zdalec ni enostaven pisatelj. Dolge stavčne periode — včasih je ves odlomek en sam zbit, natrpan stavek žive ljudske primere in v prvi vrsti zaneseno, ne preveč kontrolirano pisanje, ki nehoti združuje tudi razne odvečne naplavinje, zaradi vsega tega je bil prevod »Kurlanov« dokaj težak. Cetudi prevajalec ni mogel povsem prenesti klenega živlega in zvonečnega Božičevega jezika v slovenščino, je nelahko delo opravil z vso potrebno vestnostjo.

T. Paček

Mali gledalci napeto sledijo norčijam Pavlihe v gledališču ročnih lutk. Slika je z gostovanja izven Ljubljane

Polde Dežman. Pri tem moramo upoštevati seveda tudi gostovanja z ročnimi lutkami, vendar pa je tudi v sami Ljubljani opazen porast obiska. V sezoni 1948/49, ko je prišlo s predstavami marionetno gledališče, je število obiskovalcev zneslo 4450, v minuli sezoni 1955/56 pa je samo marionetni teater obiskalo 14.659 ljudi. Obisk bi ob ugodnejših delovnih pogojih lahko bil še boljši. V prvi vrsti je tukaj treba omeniti

vprašanje prostorov in kadra

Ze večkrat je bila poudarjena potreba po primernejših prostorih. Dvorana sedanega marionetnega gledališča s 104 sedeži in veliko stisko v zaodrskih prostorih je že dalj časa eden od perečih problemov. Govorilo se je, da bo v bližini otroškega igrišča v Tivoliju postavljena nova zgradba, ki bi ustrezala delovnim potrebam, vendar je za zdaj,

Človek iz gumija, ki nastopa v Zvezdici-zaspanki, se je pred kratkim predstavil tudi na televiziji

kot kaže, ostalo zgolj pri razmišljanju in načrtih. Gledališče bi moralo imeti svoje prostore nekeje v centru, da bi bilo laže dostopno obiskovalcem z vsega teritorija Ljubljane. Obe dvoranici, marionetna pri Senti Jakobu in ročne lutke na Resljevi cesti, sta za mnoge precej od rok.

Drugo pereče vprašanje so kadri. Gledališče zaposluje sedaj 15 ljudi, pomaga pa si tudi s honorarnimi sodelavci. Njihovo pozhrtvovalno delo je treba pohvaliti, mi je dejal tovariš direktor. Ob minimalnem honorarju od predstav (vaje niso honorirane) po opravljenem osemurnem delavniku je treba zares ljubezni in volje do nelahkega dela. Delo z zunanjimi sodelav-

Vrtim telefonske številke. ...? Nič. Poskusim znova. Le brnenje brez odziva.

Bržčas je Senti Jakob na morju. Povprašam igralko, ki jo poznam. Pove mi, da je vodja gledališča na dopustu. Vrag vzemi te pasje dni. Še dela ne moreš v redu opravljati. Počakam nekaj dni. Spet vrtim telefon.

»...? »Senti Jakobsko gledališče, Petrovčič pri telefonu!«
»Dober dan, tovariš Petrovčič. Rad bi kaj zvedel o vašem gledališču. Ste jutri dopoldne prosti?«

»Čakal vas bom med deseto in enajsto. Prav?«

»Prav. Najlepša hvala in na svidenje.«

»Na svidenje.«
Drugi dan ni bil »pasjik«. Lilo je, ko da bi štrne odvijali. Bil sem moker ko miš. Nič ne de. Se že posušim.

Potrkam na vrata gledališke pisarne v Mestnem domu. Režiser Miran Petrovčič je dobre volje. Predstaviva se, prekolneva neveselno vreme in že sva sredi pomenka.

»Bom zelo kratek: povejte mi, prosim, kaj o Senti Jakobskem teatru, če v mislih najprej preletite minulo sezono, potem pa še kaj o prihodnjem delu, o repertoarju, sploh o uspehih, težavah...«

Režiserjeva pripoved je gibka, prizadeta, ljubiteljska. Nekoliko neurejena sicer, zato jo povem po svoje.

Gledališče je polpoklicno. To je dvojni obraz: igralci nimajo dovolj časa za priprave, zato pa se posvetijo delu za gledališče s strastno ljubiteljsko vnemo. In ta rodi vselej zadošččenje. Uradništvo je smrt za teater. Delo poteka v redu. Finančne stiske ni, saj je gledališče varčno in skromno. Subvencija OLO Ljubljana zadošča, domala polovica stroškov je kritih z vstopnino. Gledališče ima stalno publiko, dotok

Popularno gledališče o katerem premalo pišemo

POMENEK Z DIREKTORJEM ŠENTJAKOBskega GLEDALIŠČA MIRANOM PETROVČICEM

pa se iz leta v leto še veča. V minuli sezoni je gledalo predstave 46.480 ljudi, kar je precej več kot v prejšnjih sezonah. Z gostovanji vred je skupno število predstav 159. Povprečno število ponovitev ene predstave: 25. Tu sta všteta dva abonmaja. Vse drugo odpade na izvenabonmajske večere.

Dejstvo, da si je gledališče v dolgih letih svojega obstoja vzgojilo stalno občinstvo, je v marsičem zvezano z repertoarno in programsko podobo. Res je, da je teža repertoarja lažjega, predvsem komedijskega značaja, a hkrati je tudi res, da vsakoletni spored vsebuje tudi nekaj resnih, klasičnih ali sodobnih del, ki imajo pomembno literarno vrednost. Vendar bo v tej smeri treba še marsikaj storiti, saj terjata to tako vzgoja okusa občinstva in seveda vloga, ki jo mora gledališče odigrati v ljubljanskem in tudi slovenskem — gledališču, v vsaki sezoni mnogo gostuje zlasti po Dolenjskem, Primorskem in v Beli krajini — kulturnem življenju. Če s tega vidika presojava minulo igralno obdobje, moramo ugotoviti, da sta prav deli, ki imata nedvomno umetniške kvalitete in ki zenju ni manjkalo bojazni celo v gledališču, izredno lepo uspeli in imeli pri vseh nastopih prisrčen odziv gledalcev. To sta Schillerjeva »Marija Stuarta«, kjer je v naslovni vlogi gostovala igralka Drame SNG Mihaela Saričeva, ter Šerijejeva Popovica »Jara meščanka« v režiji Balbine Battelino-Baranovičeve. Seveda, je občinstvo drlo k večjim predstavam (»Logaritmi in ljubezen«, »Uspavanka«), a je le-

po sprejelo tudi Wildovega »idealnega soproga«.

Kritika mimo redkih izjem gledališču ni bila naklonjena. Se malo, pa bodo jesenski obilki pregnali in prestrli vroče sončne pramene in priklicali na delo dopustnike, med njimi tudi Senti Jakobčane. Delo bo steklo, večeri bodo minevali v vajah, rojevala se bo nova gledališka sezona. Kakšna bo v Senti Jakobskem teatru?

Poglejmo repertoar, to je najzanesljivejši gledališki barometer. Dolga vrsta del je v njem in iz tega okvirja bo umetniško vodstvo izbralo devetero del, ki bodo vtisnila podobo novemu gledališkemu letu.

Med slovenskimi deli je dramatisacija Jurčičevega romana »Sosedov sin« (režiser Karel Pogorelec), Linhartova »Zupanova Micka«, Cankarjeva komedija »Za narodov blagor« in krstna uprizoritev mladinske igrice G. Strnišča »Ahaserovi škornji«. Srbohrvaško dramatično bosta zastopala Ljubimka Bobičeva s komedijo »Družina Blo« in zagrebški sodobni avtor Fadžić s komedijo iz uradniškega življenja »Val smo ljudje«. Anglazi: Shakespeare »Sen kresne noči«, Stuart Oliver »Čudovite pustolovščine ene noči«, Maughamova komedija »Constance« in Croninova drama iz zdravniškega življenja »Jupiter se smehlja«. Francozi: J. Deval: »Priatelj«. Avstrijci: Nestroy »Sreča je opoteča«. Podrobnejši izbor za sedaj še ni določen.

Tudi letos bo gledališče mimo svojih ljubljanskih predstav obiskalo nekatere kraje in mesta v

Sloveniji. Predvsem: Novo mesto, Metliko, Brežice, Kobarič, Sežano, Borovnico. Povsod pa se ni so dokončno sklenjene pogodbe.

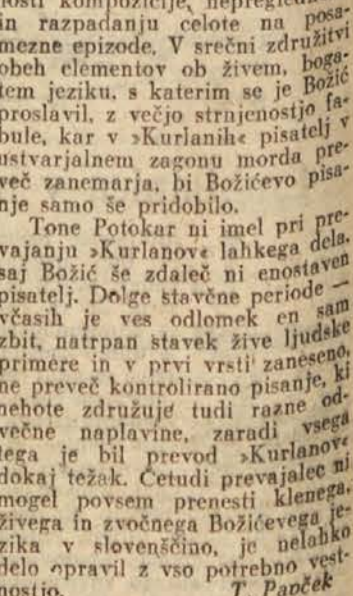
Seveda ne gre brez težav. Zlasti je občutno pomanjkanje režiserjev. Teža režijskega bremena je na ramenih Mirana Petrovčiča in Karla Pogorelca, v novi sezoni pa bo režiral tudi nadarjeni igralec Peter Ovsec. Spet bo gostovala Balbina Battelino-Baranovičeva in morda še kdo drugi. Igralski zbor je sicer v redu zaseden, le interpretov mladostnih moških ljubimcev manjka. Tudi, z investicijami so težave. Vendar bosta ljubiteljski zanos in igralška radovoljnost te neveselosti prebrodila.

Nekako ob tej napovedi, ki zagotavlja, da bo novo gledališko leto v Senti Jakobskem gledališču steklo v redu, se je pretrgala pripoved direktorja Mirana Petrovčiča. Pravzaprav sem jo nekajkrat tudi jaz pretrgal z »medlicami« in »podvprašanji«, a vsa so se sukala okrog gledališča, ki je med ljubljanskim občinstvom dovolj popularno, o katerem pa premalo pišemo. Tako kot ob poklicnem blišču čisto prezremo ljubiteljske napore in zanos ne le Senti Jakob, marveč prenekaterih tako rekoč brezimnih gledaliških družin, ki snujejo po vidnih in zaskotnih krajih naše ožje domovine.

Slovo z Miranom Petrovčičem je bilo kratko in prisrčno. Obljubil sem, da ga bom še obiskal, če bo le mogoče.

Spet sem šel po motnih, deževnih cestah in ob skrebljanju vsiljivih kapljic sem se v mislih vračal v Senti Jakob, v gledališče, ki ga premalo poznam, čeprav vem, da je podarilo slovenskemu gledališču Levarja, Levarjevo, Cesarja, Severja in še premnoge umetnike, ki si je ustvarilo mlakavno tradicijo in četudi se ni vzpel do kdo ve kako zavidljivih umetniških višin, verno in zvesto služil boginji Taliji.

V.P.

Jovan Soldatović: Fortret T. Rosandića

50.000 dinarjev za 45 minut

Kitajski nogometaši v Ljubljani

Tekma Slovenija — Kitajska bo jutri ob 17. uri na stadionu ob Titovi cesti — Kitajske nogometaše bo v torek sprejel predsednik republike maršal Tito

Nogometna zveza Slovenije ni interesirana za radijski prenos nogometne tekme Kitajska - Slovenija, pravi sekretar Zveze Stane Lavrič. Morda je res, da zveza ni interesirana, toda za prenos se zanimajo drugi državljani, posebno zaradi tega, ker pri nas ne moremo ravno tritati, da imamo »velikih« tekem preveč. Namerno, Ljubljancem si ogledujemo samo čnske tekme, o mednarodnih pa lahko le sanjamo.

Olimpijsko moštvo Kitajske proti Sloveniji. Meddržavna tekma, za katero je po vsej Sloveniji veliko zanimanje. Radio Ljubljana si je štel za dolžnost prenašati to tekmo, prenašati zato, da bo 140.000 naročnikov, njihovih svojcev in prijateljev lahko sledilo dogajanju na zeleznem polju v Ljubljani.

Do sem je vse prav. Toda Nogometna zveza Slovenije terja 50.000 dinarjev od Radia Ljubljana za prenos drugega polčasa. Zakaj?

Morda zato, ker je Nogometna zveza Jugoslavije zahtevala 100.000 din od Radia Beograd in po 50.000 od vseh drugih radijskih postaj za prenos tekme Nemčija - Jugoslavija? Če zato, potem je NZS v zmoti, kajti NZS je od plačila odstopila, ker je sprevidela, da je prenos tekme v interesu Zveze in ne v interesu Radiodifuzije, saj si Zveza želi nogometne propagande in ne Radiodifuzije, ki mora za take prenose spreminjati program — spreminjati na škodo tistih poslušalcev, ki morda ne bi postali prenos.

Prenos drugega polčasa, v kolikor je Radio Ljubljana lahko odstopil v svojem programu, propagandni nogomet — torej Nogometni zvezi — pa hoče Zveza računati 50.000 dinarjev, ki bi jih moral plačati RL. Plačati torej za uslugo Nogometni zvezi, za propagando nogometa? Ali je to logično?

Morda je za Zvezo, žal pa si ljubitelji športa, posebno nogometa po vsej Sloveniji, niso popolnoma na jasnem s tako logiko. Toda logika je — saj je sekretar NZS izjavil, da Zvezi ni do prenosa — morda zaradi premalo prodanih vstupnic? Ali se pri Zvezi boje, da bi bilo na igrišču zaradi prenosa manj obiskovalcev? Dromimo, da bi kdo rajši sedel pri sprejemanju in poslušal prenos, medtem ko bi imel tekmo takorekve pred nosom.

Ne, tega res ne moremo razumeti — plačati prenos (50.000 dinarjev!!!) in s tem oškodovati vso športno publiko izven Ljubljane — zato, da bi morda krill določeno število neplačanih vstupnic...

Včeraj popoldne smo imeli kaj nenavadno nalogo. Obiskati smo morali kitajske nogometaše, ki so odigrali tekmo z reprezentanco Slovenije. To bo hkrati tudi njihova zadnja tekma pri nas, nakar bodo v torek se sprejeli pri predsedniku Titu na Brionih, nato pa odpotovali nazaj v domovino.

Poiskati smo torej morali goste. Na Nogometni zvezi Slovenije so nam povedali, da le-ti stanujejo v hotelu »Turisti«. Odšli smo tja. V recepciji hotela so nam povedali, da so kitajski nogometaši v svojih sobah. Počivali so od dolgega potovanja. Popoldne so bili še na Reki, nato so odpotovali v Postojno in si ogledali Postojnsko jamo, popoldne pa prispele v Ljubljano. Nismo jih torej hoteli motiti pri njihovem počitku. Uslužbenec v recepciji je izpisal podatke iz zelenih potnih listov, mi pa smo čakali. V tem času je prišel v recepcijo tudi član upravnega odbora Nogometne postojnske žoge, Dernač, ki je spremljal kitajske nogometaše na pot od Splita do Ljubljane. V razgovoru z njim smo zvedeli marsikaj zanimivega. Povedal nam je, da so vsi člani kitajske reprezentance zelo mladi, da so zadovoljni z bivanjem pri nas, da so presenečeni nad lepoto Postojnske jame, da nihče ne kadi in prav tako nihče tudi ne pije alkoholnih pijač.

Po daljšem pogovoru s tovarišem Dernačem pa so začeli prihajati po stopnišču tudi prvi gostje. V rdečih trenerkah in modrih majicah so se začeli zbirati pred postojem, kjer jih je čakal avtobus. Odpravljali so se na kondicijski trening. Ko smo jih videli, smo bili presenečeni. Prikazovali smo, da so nizke rasti. Toda ravno nasprotno, vsi so fizično zelo močni in razmeroma visoki.

Tudi mi smo odšli na stadion. Tam se je zbralo še preostlejšo število gledalcev, med njimi pa so bili tudi člani slovenske reprezentance ter njihovo vodstvo, v čigar središču smo opazili tudi generalnega sekretarja Nogometne zveze Jugoslavije tovariša Lišanina.

Gostje so začeli s treningom. Enajdvajset jih je bilo na igrišču. Nekaj časa so tekli po igrišču, nato delali dihalne vaje, se razdelili v skupine in začeli igrati z žogo. Eni so streljali na vrata, drugi podajali žogo itd.

Niso tako majhne je dejal trener slovenske reprezentance tovariš Brozovič, ko je videl kitajske nogometaše. Nekaj časa jih je gledal pri njihovem treningu, nato pa pripomnil: »Dobri so. Slajno obvladajo žogo, pa tudi na vrata dobro streljajo. In vrtar. Saj to je prava mačka«.

Res je bilo tako. V tem kratkem

Primer, ki zahteva ostro kaznen

V našem športu je spet prišlo do primera, ki ga je treba ostro kaznovati. Naš reprezentant v metanju kopja Vujačić, ki je nedavno prejel hudo kazen za nešportno vedenje, je skušal dosegati rekorde na goljufiv način. Ugotovljeno je, da je na balkanskih igrah namerno metal za 100 gramov lažje kopje z namenom, da bi dosegel boljši rezultat.

Po izpovedi tehničnega funkcionarja je prišel Vujačić na balkanske igre s svojim kopjem, čeprav to ni v skladu s pravili. Kopje so mu odvzeli in stehal. Težko je bilo 800 g, torej toliko kot je treba. Nekoliko pred tekmovanjem pa je nekdo dal Vujačiću isto kopje. Tehnični vodja je to opazil, mu kopje vzel in ga ponovno stehal. Kopje je bilo to pot za 100 g lažje. Goljufija je bila odkrita. Žal pa to ni edini primer pri naših športnikih. Eno izmed moralnih načel v športu je, da se rezultati in zmage dosežejo v odkriti in pošteni borbi z nasprotnikom. Brez tisknih podgostih in moralnih prepisov, ki šport izgubijo svojo vzgojno vrednost in bi učinkoval prav nasprotno, kot želimo.

NA STRELSKEM MESTU

Danes se začne v Ljubljani XI. državno strelsko prvenstvo

Danes popoldne ob 17. uri bo slavnostno otvoritev XI. državnega prvenstva v streljanju. Na modernem in lepo urejenem strelišču ob Dolenski cesti se bo v sedmih dneh borilo za naslove državnih prvakov 266 strelcev in strelk iz vseh republik. Z največjim številom tekmovalcev se bo predstavila Srbija (65), za njo Hrvaška (56), Slovenija (50), BiH (3), Makedonija (54) in Črna gora (26).

Organizator tega prvenstva — Strelska zveza Slovenije — je končal vse priprave za to veliko tekmovanje. Pri tem so v veliki meri pomagali pripadniki JLA. Tako je strelišče popolnoma pripravljeno za nemoten potek tekmovanja. Tudi vprašanje prenočitve so organizatorji, dasiravno je turistična sezona v polnem razmahu, rešili kar najbolje.

Vsi strelci so že zbrani v Ljubljani. Prvi so prispele tekmovalci iz Makedonije, za njimi pa vsi ostali. Torej vse je pripravljeno.

ZANIMIVE BORBE V VSEH DISCIPLINAH

Na letalnem državnem prvenstvu bodo strelci tekmovali v vseh disciplinah.

PRED EVROPSKIM PRVENSTVOM V VESLANJU

PRI ŽENSKAH — 13 DRŽAV

Bled, 17. avg. — Organizacijski komitej evropskega veslaškega prvenstva je prejel imena iz Montreuxa (Švicca), kjer lani svoj sedeli mednarodna veslaška federacija, dokončne in poimenske priljave za bližnje evropsko prvenstvo, ki bo za ženske od 24. do 26. m. Priljubljeni je 13 držav: Madžarska, Poljska, Romunija, Danska, Finska, Nemčija, SZ, Belgija, Nizozemska, CSR, Avstrija, Francija in Jugoslavija.

Za posamezne discipline so pripravljene države faktorje:

ČETVEREC S KRMARJEM: Poljska, Madžarska, Romunija, Danska, Finska, Nemčija, SZ in Jugoslavija.

ŠKIF: Belgija (Berghova), CSR (Holežalova), Madžarska (Pappová), Jugoslavija (Bričevićeva), Avstrija (Syka), Danska (Kragova), Nemčija (Scholzeva), SZ (Čamakova).

SCULL - ČETVEREC: Nizozemska, Madžarska, Romunija, Avstrija, Nemčija, SZ.

DOUBLE - CULL: Francija, CSR, Madžarska, Jugoslavija, Romunija, Avstrija, Nizozemska, SZ.

OSMEREC: CSR, Madžarska, Jugoslavija, Romunija, Nemčija in SZ.

V scull-četrtercu in osmercu ne bo predtekmovali, ker je prijavljenih samo po šest posadek, za kolikor je prostora na blejski progli. Zato bodo v teh dveh disciplinah samo finalne borbe, in sicer kot ostale: 26. t. m. Predtekmovalni v ostalih disciplinah: 21. POLPOLDNE — izločilni tekmovalci za četverce s krmarji, skif in double-scull.

Predstavljamo vam Branikov ženski četverec

Ze nedavno državno prvenstvo v veslanju je pokazalo, da ženski četverec mariborskega Branika prav nič ne zaostaja za četvercem državnega prvaka Tonia iz Pančeva. Na cilju v Zaki je nastala sicer razlika med prvo in drugoplasiranim samo 2 do 3 m, vendar tehnična komisija, ki je imela takoj po državnem prvenstvu skupno z upravnim odborom Veslaške zveze Jugoslavije sejo, na kateri je določila kandidata za državno veslaško reprezentanco, kljub temu ni predlagala Branikovega četverca za skupni trening na Bledu. Slove je predsednik Veslaške zveze Slovenije tov. Boris Kocjančič predlagal, naj bi Mariborčanke vseeno ostale na skupnem treningu na stroške Veslaške zveze Slovenije, so člani upravnega odbora VZJ ta predlog sprejeli. In vsa sreča, da so tako storiili, kajti če ne bi, dan se je pokazalo, da Mariborčanke niso samo enakovredne državnemu

prvaku, temveč so celo boljše od njega. Tako nas bodo zastopale na evropskem prvenstvu, kar je posebno priznanje za slovenski veslaški sport, saj bo to prvič, da bo ena izmed slovenskih posadek zastopala barva naše države na tako važnem tekmovanju kot je evropsko prvenstvo.

Ker taki uspehi v slovenskem veslaškem športu torej niso vsakdanji, smo naprosili mariborske veslavke za kratek razgovor. Toda naj vam jih najprej predstavimo. Stročker je Majda Bracko, rojena 1938, po poklicu pa je uslužbenka. Vesla že od leta 1952 v četvercu, lani in letos pa je skupaj z ostalimi tekmovalkami osvojila republiško prvenstvo v tej disciplini.

Na št. 3 vesla Majda Planinčec, rojena 1934, študirna na ekonomski fakulteti v Ljubljani. Vesla šele od lani.

Druga od spredaj je v čolnu Marjita Sernec, roj. 1952, tudi študentka ekonomske fakultete v Ljubljani. Vesla od leta 1954. Na št. 1 vesla Vera Črešnjavec, rojena 1938, je trgovska pomočnica. Z veslanjem se je začela ukvarjati šele letos.

In še krmar Mira Merhar, roj. 1938, hodi šolo za medicinske sestre. Prej je veslala v skifu in lani je v tej disciplini tudi osvojila republiško prvenstvo. »Ker je lažje je šla med krmarje. Vsaј tak nam je dejala na pol v žali na pol zares.«

Seveda smo jih najprej povprašali, če so se nadejale tolikšnega uspeha. Takole so nam odgovorile: »Pred državnim prvenstvom ne. Ko pa se nam je na državnem prvenstvu samo »za las« izmuznilo prvo mesto, bolj zaradi nezkušenosti, predvsem pa, ker se nam je ponesrečil start, smo videle, da tudi me lahko zmagamo. To se nam je res posrečilo. Zapišite tudi to, da smo šele štiri dni pred prvenstvom prvič sedle v gladki čoln, medtem ko naše nasprotnice stalno trenirajo v njem. Pa tudi sedaj so nam spet zamenjali čoln. Najprej smo trenirali v čolnu, ki nam ga je posodila Slavica, sedaj pa treniramo v Mornarjevem.«

»Štislali smo, da so vas v Mariboru navdušeno sprejeli?«

»Zelo lepo je bilo, so odgovorile vse hkrati. »Zbrani so bili vsi namiki, predsednik Lipko in še številni drugi. Sprejeli so nas z rožami in poljubčki...« so pripomnile hudomušno.

»Na Bledu treniramo sedaj dnevno po 15 km, 8 zjutraj in 8 zvečer. Trenira nas naš trener tov. Gaspari, za katerega morate zapisati, da če njega ne bi bilo, tudi nas ne bi bilo.«

»Za konec smo jih še vprašali, na kakšno uvrstitev računajo na bližnjem evropskem prvenstvu. Tu vprašanje pa je bilo zanje le nekoliko preteško in preveč delikatno, zato so rekly, naj prestopimo na stvar, raje časa.«

No, če je tako, pa počakajmo še nekaj dni, saj prvenstvo ni več daleč.

Naš republiška reprezentanca se je na državno prvenstvo dobro pripravila in ne bi bilo presenečenje, da bi pokal ostal v Ljubljani. Z enakimi upi prihajajo na prvenstvo tudi ostale reprezentance, predvsem Srbija in Hrvaška.

V PRICAKOVANJU NOVIH REKORDOV

Na XI. državnem prvenstvu v streljanju z vojaško puško bodo nastopajoči streljali z najboljšimi strelivom. Zato lahko v tej disciplini pričakujemo odlične rezultate in tudi nove državne rekorde. Glede na to, je Strelska zveza Jugoslavije precej zvišala norme za osvojitve značke mojstra strelca. Medtem ko je prej za osvojitve zlate značke zadostovalo 470 krogov, je nova norma 490 krogov, kar je za 9 krogov boljše od sedanega državnega rekorda.

Po vsem tem lahko pričakujemo na letošnjem prvenstvu v Ljubljani, da bo tako po kvaliteti kot po udeležbi — kar je že — prekosil vse dosedanje.

Naš republiška reprezentanca se je na državno prvenstvo dobro pripravila in ne bi bilo presenečenje, da bi pokal ostal v Ljubljani. Z enakimi upi prihajajo na prvenstvo tudi ostale reprezentance, predvsem Srbija in Hrvaška.

Naš republiška reprezentanca se je na državno prvenstvo dobro pripravila in ne bi bilo presenečenje, da bi pokal ostal v Ljubljani. Z enakimi upi prihajajo na prvenstvo tudi ostale reprezentance, predvsem Srbija in Hrvaška.

V PRICAKOVANJU NOVIH REKORDOV

Na XI. državnem prvenstvu v streljanju z vojaško puško bodo nastopajoči streljali z najboljšimi strelivom. Zato lahko v tej disciplini pričakujemo odlične rezultate in tudi nove državne rekorde. Glede na to, je Strelska zveza Jugoslavije precej zvišala norme za osvojitve značke mojstra strelca. Medtem ko je prej za osvojitve zlate značke zadostovalo 470 krogov, je nova norma 490 krogov, kar je za 9 krogov boljše od sedanega državnega rekorda.

Po vsem tem lahko pričakujemo na letošnjem prvenstvu v Ljubljani, da bo tako po kvaliteti kot po udeležbi — kar je že — prekosil vse dosedanje.

Brzojavke

● Beograd, 17. avg. — Predsednik in generalni sekretar upravnega odbora Nogometne zveze Jugoslavije na osnovi mišljenja potrebne večine članov upravnega odbora odločila, da je izredna skupščina Nogometne zveze Jugoslavije preložena za nedoločen čas.

● Lausanne, 17. avg. (Reuter). — Sekretar mednarodnega olimpijskega komiteja Otto Meyer je danes izjavil, da je Argentina izključena z letnih olimpijskih iger v Melbournu. Njena olimpijskega komiteja niso izvolile športne organizacije, ampak je določila vlada. Meyer je nadalje rekel, da bo olimpijski komitej Argentine priznan, samo če bo izbran na način, ki ga predpisuje mednarodna olimpijska federacija.

● Buenos Aires, 17. avg. (Reuter). — Predsednik argentinske republike Pedro Aramburu je podpisal dekret, s katerim je prišlo do reorganizacije nacionalnega olimpijskega komiteja po demokratičnih načelih. To je storil zato, da bi ugodil zahtevam mednarodne olimpijske federacije, ki je izključila Argentino iz olimpijskih iger v Melbournu, ker njen olimpijski komitej ni bil izbran na demokratičen način.

● Moskva, 17. avg. (Tanjug). Od 12 dneh tekmovalna v skoraj vseh disciplinah je bila včeraj končana spartakiada Sovjetske zveze, na kateri je sodelovalo nad 9000 tekmovalcev. Doseženo je bilo 28 zveznih, evropskih in svetovnih rekordov. Sodiło, da je bil najboljši tekmovalce spartakiade Semjon Ržiškin, ki je v tekmu na 3000 m steeple-chase dosegel nov svetovni rekord — 8:39,8 minute. Od tekmovalcev je največji uspeh dosegla Nina Vinogradova, ki je premagala svetovno rekordorko v petorboju Čudino in dosegla nov svetovni rekord.

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2
Poštni predal 43

KOSARKARSKI KOMENTAR

58, 59 — time out

Košarkarji gredo na II. prvenstveno etapo — Favoriti so domača moštva — Rumeno majico nosi Proleter

Ze dalj časa je »odmor«, ki z njim imenujemo dva prostca meseca košarkarjev med jesenskimi in spomladanskimi delom tekmovalca, anahronizem. Dvomesečni »time out« je postal nenačelnostiv potreba, ki jo moštva z dna tabele skušajo izkoristiti za generalno reparaturo; ekipe z večjimi ambicijami pa, da bi z nekaterimi taktičnimi novostmi izpopolnila svoj stroj. Temu »je v letošnjem sezoni, menda po dolgotrajnem vzoru nogometnih klubov, pridružilo več gostovanj po inozemstvu.

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2
Poštni predal 43

KOSARKARSKI KOMENTAR

58, 59 — time out

Košarkarji gredo na II. prvenstveno etapo — Favoriti so domača moštva — Rumeno majico nosi Proleter

Ze dalj časa je »odmor«, ki z njim imenujemo dva prostca meseca košarkarjev med jesenskimi in spomladanskimi delom tekmovalca, anahronizem. Dvomesečni »time out« je postal nenačelnostiv potreba, ki jo moštva z dna tabele skušajo izkoristiti za generalno reparaturo; ekipe z večjimi ambicijami pa, da bi z nekaterimi taktičnimi novostmi izpopolnila svoj stroj. Temu »je v letošnjem sezoni, menda po dolgotrajnem vzoru nogometnih klubov, pridružilo več gostovanj po inozemstvu.

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2
Poštni predal 43

KOSARKARSKI KOMENTAR

58, 59 — time out

Košarkarji gredo na II. prvenstveno etapo — Favoriti so domača moštva — Rumeno majico nosi Proleter

Ze dalj časa je »odmor«, ki z njim imenujemo dva prostca meseca košarkarjev med jesenskimi in spomladanskimi delom tekmovalca, anahronizem. Dvomesečni »time out« je postal nenačelnostiv potreba, ki jo moštva z dna tabele skušajo izkoristiti za generalno reparaturo; ekipe z večjimi ambicijami pa, da bi z nekaterimi taktičnimi novostmi izpopolnila svoj stroj. Temu »je v letošnjem sezoni, menda po dolgotrajnem vzoru nogometnih klubov, pridružilo več gostovanj po inozemstvu.

Ze dalj časa je »odmor«, ki z njim imenujemo dva prostca meseca košarkarjev med jesenskimi in spomladanskimi delom tekmovalca, anahronizem. Dvomesečni »time out« je postal nenačelnostiv potreba, ki jo moštva z dna tabele skušajo izkoristiti za generalno reparaturo; ekipe z večjimi ambicijami pa, da bi z nekaterimi taktičnimi novostmi izpopolnila svoj stroj. Temu »je v letošnjem sezoni, menda po dolgotrajnem vzoru nogometnih klubov, pridružilo več gostovanj po inozemstvu.

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2
Poštni predal 43

KOSARKARSKI KOMENTAR

58, 59 — time out

Košarkarji gredo na II. prvenstveno etapo — Favoriti so domača moštva — Rumeno majico nosi Proleter

Ze dalj časa je »odmor«, ki z njim imenujemo dva prostca meseca košarkarjev med jesenskimi in spomladanskimi delom tekmovalca, anahronizem. Dvomesečni »time out« je postal nenačelnostiv potreba, ki jo moštva z dna tabele skušajo izkoristiti za generalno reparaturo; ekipe z večjimi ambicijami pa, da bi z nekaterimi taktičnimi novostmi izpopolnila svoj stroj. Temu »je v letošnjem sezoni, menda po dolgotrajnem vzoru nogometnih klubov, pridružilo več gostovanj po inozemstvu.

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2
Poštni predal 43

KOSARKARSKI KOMENTAR

58, 59 — time out

Košarkarji gredo na II. prvenstveno etapo — Favoriti so domača moštva — Rumeno majico nosi Proleter

Ze dalj časa je »odmor«, ki z njim imenujemo dva prostca meseca košarkarjev med jesenskimi in spomladanskimi delom tekmovalca, anahronizem. Dvomesečni »time out« je postal nenačelnostiv potreba, ki jo moštva z dna tabele skušajo izkoristiti za generalno reparaturo; ekipe z večjimi ambicijami pa, da bi z nekaterimi taktičnimi novostmi izpopolnila svoj stroj. Temu »je v letošnjem sezoni, menda po dolgotrajnem vzoru nogometnih klubov, pridružilo več gostovanj po inozemstvu.

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2
Poštni predal 43

KOSARKARSKI KOMENTAR

58, 59 — time out

Košarkarji gredo na II. prvenstveno etapo — Favoriti so domača moštva — Rumeno majico nosi Proleter

Ze dalj časa je »odmor«, ki z njim imenujemo dva prostca meseca košarkarjev med jesenskimi in spomladanskimi delom tekmovalca, anahronizem. Dvomesečni »time out« je postal nenačelnostiv potreba, ki jo moštva z dna tabele skušajo izkoristiti za generalno reparaturo; ekipe z večjimi ambicijami pa, da bi z nekaterimi taktičnimi novostmi izpopolnila svoj stroj. Temu »je v letošnjem sezoni, menda po dolgotrajnem vzoru nogometnih klubov, pridružilo več gostovanj po inozemstvu.

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2
Poštni predal 43

Ze dalj časa je »odmor«, ki z njim imenujemo dva prostca meseca košarkarjev med jesenskimi in spomladanskimi delom tekmovalca, anahronizem. Dvomesečni »time out« je postal nenačelnostiv potreba, ki jo moštva z dna tabele skušajo izkoristiti za generalno reparaturo; ekipe z večjimi ambicijami pa, da bi z nekaterimi taktičnimi novostmi izpopolnila svoj stroj. Temu »je v letošnjem sezoni, menda po dolgotrajnem vzoru nogometnih klubov, pridružilo več gostovanj po inozemstvu.

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2
Poštni predal 43

KOSARKARSKI KOMENTAR

58, 59 — time out

Košarkarji gredo na II. prvenstveno etapo — Favoriti so domača moštva — Rumeno majico nosi Proleter

Ze dalj časa je »odmor«, ki z njim imenujemo dva prostca meseca košarkarjev med jesenskimi in spomladanskimi delom tekmovalca, anahronizem. Dvomesečni »time out« je postal nenačelnostiv potreba, ki jo moštva z dna tabele skušajo izkoristiti za generalno reparaturo; ekipe z večjimi ambicijami pa, da bi z nekaterimi taktičnimi novostmi izpopolnila svoj stroj. Temu »je v letošnjem sezoni, menda po dolgotrajnem vzoru nogometnih klubov, pridružilo več gostovanj po inozemstvu.

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2
Poštni predal 43

KOSARKARSKI KOMENTAR

58, 59 — time out

Košarkarji gredo na II. prvenstveno etapo — Favoriti so domača moštva — Rumeno majico nosi Proleter

Ze dalj časa je »odmor«, ki z njim imenujemo dva prostca meseca košarkarjev med jesenskimi in spomladanskimi delom tekmovalca, anahronizem. Dvomesečni »time out« je postal nenačelnostiv potreba, ki jo moštva z dna tabele skušajo izkoristiti za generalno reparaturo; ekipe z večjimi ambicijami pa, da bi z nekaterimi taktičnimi novostmi izpopolnila svoj stroj. Temu »je v letošnjem sezoni, menda po dolgotrajnem vzoru nogometnih klubov, pridružilo več gostovanj po inozemstvu.

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2
Poštni predal 43

KOSARKARSKI KOMENTAR

58, 59 — time out

Košarkarji gredo na II. prvenstveno etapo — Favoriti so domača moštva — Rumeno majico nosi Proleter

Ze dalj časa je »odmor«, ki z njim imenujemo dva prostca meseca košarkarjev med jesenskimi in spomladanskimi delom tekmovalca, anahronizem. Dvomesečni »time out« je postal nenačelnostiv potreba, ki jo moštva z dna tabele skušajo izkoristiti za generalno reparaturo; ekipe z večjimi ambicijami pa, da bi z nekaterimi taktičnimi novostmi izpopolnila svoj stroj. Temu »je v letošnjem sezoni, menda po dolgotrajnem vzoru nogometnih klubov, pridružilo več gostovanj po inozemstvu.

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2
Poštni predal 43

Ze dalj časa je »odmor«, ki z njim imenujemo dva prostca meseca košarkarjev med jesenskimi in spomladanskimi delom tekmovalca, anahronizem. Dvomesečni »time out« je postal nenačelnostiv potreba, ki jo moštva z dna tabele skušajo izkoristiti za generalno reparaturo; ekipe z večjimi ambicijami pa, da bi z nekaterimi taktičnimi novostmi izpopolnila svoj stroj. Temu »je v letošnjem sezoni, menda po dolgotrajnem vzoru nogometnih klubov, pridružilo več gostovanj po inozemstvu.

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2
Poštni predal 43

KOSARKARSKI KOMENTAR

58, 59 — time out

Košarkarji gredo na II. prvenstveno etapo — Favoriti so domača moštva — Rumeno majico nosi Proleter

Ze dalj časa je »odmor«, ki z njim imenujemo dva prostca meseca košarkarjev med jesenskimi in spomladanskimi delom tekmovalca, anahronizem. Dvomesečni »time out« je postal nenačelnostiv potreba, ki jo moštva z dna tabele skušajo izkoristiti za generalno reparaturo; ekipe z večjimi ambicijami pa, da bi z nekaterimi taktičnimi novostmi izpopolnila svoj stroj. Temu »je v letošnjem sezoni, menda po dolgotrajnem vzoru nogometnih klubov, pridružilo več gostovanj po inozemstvu.

NAROČILNICA

Podpisani _____

kraj _____ ulica _____ pošta _____

naročam »Ljudsko pravico« in prosim, da mi jo začnete z _____ redno pošiljati.

Naročnino bom nakazal po položnici, katero priložite prvi številki, oziroma jo bom plačal po inkasantu.

Datum _____

Podpis _____

Odrežite in nam pošljite

To in ono s Pivke

S seje Sveta za družbeni plan in finance

Pretekli teden je imel sejo Svet za družbeni plan in finance občine Pivka, na kateri je razpravljalo o realizaciji proračunskih dohodkov in izdatkov za prvo polletje tega leta. Iz poročila predsednika tega Sveta je razvidno, da je od letnega plana dohodkov in izdatkov, kar znaša 51.700.000 din, bilo v prvem polletju ustvarjenih dohodkov 13.800.000 dinarjev ali 26%. Vzrok za tako nizko izpolnitve letnega plana je predvsem v tem, ker so privatni proizvajalci plačali le 16% prometnega davka, proračunski prispevek iz dobička gospodarskih podjetij pa je realiziran le 60%.

Precejšen izpad dohodkov je tudi iz tega vira bi moral dobiti občinski ljudski odbor v prvem polletju 3.800.000 dinarjev, pa ni dobil niti dinarja.

Glavni vzrok za pomanjkanje finančnih sredstev za financiranje rednih proračunskih dohodkov, je občinski odbor najel kredit pri NB v višini 3 milijonov dinarjev, ki jih bo porabil predvsem za materialne izdatke osnovnih šol in uprave, za plačilo bolniških stroškov nepreloženih oseb in onih, ki so oproščeni po zakonu plačevanja oskrbinne ter osebnih izdatkov. Po ugotovitvah sveta je vzrok slabe realizacije dohodkov predvsem v tem, da sta bila družbeni plan in proračun sprejeta šele v mesecu maju. Pravijo pa, da se bo to stanje popravilo v drugem polletju.

Svet je tudi dodelil kmetijski združenju Dobova v upravo stavbo splošnega sklada.

Karambol na ovinku

Pred dnevi sta privozila z neprijetno hitrostjo v oster ovinek pri Bodiču, na cesti II. reda, voznik Peter Jugović iz Ljubljane s tovornjakom S 1565, in Isidor Zabar iz Gorice s tovornjakom S 2190 in trčila drug v drugega. Na vozilih očenjujejo za okoli 50.000 dinarjev škode. Kriva sta oba voznika, da je prišlo do trčenja na ostrem ovinku, saj dobro poznata cesto in ovinek.

Cesta ni igrišče

Grifon Milija iz Izole, stara 8 let, se je te dni igrala z žogo v ulici 1. maja v Izoli. Privozil je motorist Teodor Stegovec iz Izole na »Puchu« S 1152, ki je last podjetja »Gradisc« v Izoli, in trčil v deklico, ko je prečkala cesto. Pri padcu je otrok utrpel le lažje odrgnine na roki in nogi, lahko pa bi prišlo do hujše posledice, če motorist ne bi bil previden.

Da je prišlo do nezgode, ni kriv otrok, krivi so starši in vzgojitelji, ki puščajo otroke na cesti brez potrebne vzgoje in strogosti.

POPRAVEK

V razgovoru našega dopisnika s predsednikom ljudskega odbora občine Domžale, tov. Francem Avbijem, pod naslovom »Industrija v domačinski občini napreduje, kmetijstvo in obrt pa zaostajata«, ki je bil objavljen v »Ljudski pravici« 7. avgusta letos, sta se vrinili dve pomoti. Pri prvem odgovoru se stavek v 19. vrstici pravilno glasi: Zgradili smo dva šestnadstropna bloka in ne dva šestnadstropna bloka, kot je bilo zapisano. Pri petem odgovoru bi se moral odstavek o delu DPD Svobode glasi: Dramatske prireditve bi bile neprimerno boljše, če bi imeli več dobrih režiserjev, ker en sam ni kos vsem našim. Dom domačjske godbe je last DPD Svoboda, vendar na njem se vedno piše »Godbeni dom«.

Urbanistični načrt je preobširen

Minuli teden je bila na Pivki seja urbanističnega odbora, na kateri so razpravljali o urbanističnem načrtu Pivke. Seje, ki jo je sklical Okrajni urbanistični svet, so se udeležili gradbeni strokovnjaki iz Kopra in iz Sveta za urbanizem LRS ter člani Sveta za urbanizem pri ObLO in zastopniki gospodarskih in političnih organizacij s Pivke. Na seji so ugotovili, da je Pivka s tem, da se je že pred leti lotila izdelave urbanističnega načrta, napravila korak naprej. Vendar pa smatrajo, da je osnutek urbanističnega načrta preobširen za pivke razmere.

Fluorografiranje bo septembra

Na seji sveta za zdravstvo, socialno varstvo in varstvo družine ObLO Pivka so med drugim razpravljali o fluorografiranju prebivalstva občine Pivka, ki se bo predvidoma pričelo 2. septembra letos. Ker je območje občine Pivka, Postojna in Ilirska Bistrica edino v Sloveniji, na katerem še ni bilo rentgensko slikanje, so sveti za zdravstvo, socialno varstvo in varstvo družine teh občin v sporazumu s svetom za zdravstvo pri OLO Koper uspeali, da bo zdravstvena ekipa tudi v teh občinah pregledala prebivalstvo.

Rentgensko slikanje bo obvezno za vse prebivalce od 15. leta dalje in bo brezplačno.

Lepa gesta Sveta za socialno skrbstvo pri OLO Celje

Nedavno je Svet za socialno skrbstvo nakazal okrajnemu odboru Poštniške zveze Celje 100.000 din za letovanje socialno šibkih članov. Letos so taborjenja za člane kar draga. Tako znaša povprečna dnevna oskrbina 300 din. Če upoštevamo tudi dejstva, da podjetja letos niso bila zadovoljna, potem moramo reči, da so letovali in dijaki bolj premožnih staršev. Drugi otroci razen partizanskih si tega niso mogli privoščiti, pa čeprav so potrebni okrepitve ob Jadranu.

Prav zato je denarna pomoč Sveta za socialno skrbstvo še pomembnejša, saj je za 7 dni omogočila marsikateremu letovanju v Rovinju.

Iz Mozirja

Aktiv mladih združnikov pri kmetijski združenju Mozirje pripravljajo za nedeljsko tekmovalno kosov. Za tekmovalce je precej zanimanja. Upajo, da bo uspešno prav tako dobro kot zadavno tekmovalne žanje, žena združenje.

Področje mozirsko občino je eno največjih v celjskem okraju. Kmetijskih združenj je 13 in v glavnem vse dobro gospodarijo. Občina je predvsem gozdarskega in kmetijskega snafaja. Za razvoj posameznih panog kmetijstva so vsi pogoji.

Pred kratkim so se v Mozirju sestali predstavniki združenj s področja občine. Pogovorili so se o ustanovitvi poslovne zveze za mozirsko občino. Menili so, da bi bilo potrebno vanjo vključiti še gozdarsko oziroma združeno in lesno proizvodno podjetje v Mozirju. Poslovna zveza bo začela delovati dne 1. oktobra.

Industrijska steklarska šola Rogaška Slatina

razpisuje na osnovi čl. 1 Zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del ter čl. 3 pravilnika o postopku pri glavni pisni licitaciji za oddajo gradbenih del (Uradni list LRS, št. 17/55)

prvo javno pismeno licitacijo za oddajo gradbenih, obrtniških in inštalacijskih del za gradnjo stavbe

- a) glavnih in pomožnih delavnic, dovodne ceste, podpornega zidu, industrijskega vodovoda
- b) nadzidava nadstropja za internat.

Predračunska vsota znaša 35.000.000 din (zaokroženo). Rok dovršitve gradbenih del, III. faza, je 31. dec. 1956, dokončanje pa 1. maja 1957.

Licitacija bo dne 8. septembra 1956 ob 9. uri dopoldne v prostorih Industrijske steklarske šole v Rogaški Slatini. Do tega dne in ure je predložiti skladno s predpisom, opremljene ponudbe.

Varščina pri licitaciji znaša 2%. Varščina za izvršitev gradbenih in obrtniških del znaša 5%. Pogodbena kazen za prekoračenje postavljenih rokov 2% dnevno od vrednosti nedovršenih del. Premija 0,5% dnevno od dovršenih del pred rokom.

Projektivni elaborat in splošni pogoji bodo zainteresentom na razpolago od 1. septembra 1956, vsak dan od 9. do 12. ure v gradbenem oddelku Industrijske steklarske šole. Elaborat se lahko dvigne proti kavčiji 10.000 din. Material je delno na gradbišču na razpolago.

INDUSTRIJSKA STEKLARSKA ŠOLA
ROGAŠKA SLATINA

3152

FERIMPORT

podjetje za uvoz in izvoz kovinskega blaga
ZAGREB • PREOBRAŽENSKA 4

razpisuje

I. javno licitacijo

v SKRAJŠANEM ROKU

za izvedbo gradbenih del novogradnje v Ilici 1/a

Proračunska vsota za gradbena, obrtniška in inštalacijska dela skupaj je 298.200.000 dinarjev.

Proračunska vsota samih gradbenih del, ki so predmet te licitacije, znaša 92 milijonov dinarjev.

Licitacija bo dne 3. septembra 1956 ob 11. uri v prostorih podjetja »FERIMPORT«, Zagreb, Preobraženska 4. Elaborat o licitaciji kakor tudi njeni pogoji so na razpolago dnevno v računovodstvu podjetja »FERIMPORT« med uradnimi urami.

1135

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli: Martin Mežnar, star 78 let, doma iz vasi Jugarje na Dolenjskem; Janez Slapič, star 47 let, doma iz Loke pri Zidanem mostu; Jože Ferlin st., doma iz Velične vasi pri Zagradcu, od koder je prišel v Ameriko leta 1898; Avgust Hočvar, star 42 let; Marija Siruna, roj. Fabjan, stara 74 let, doma iz Žužemberka; Anton Žumer, star 78 let, doma iz Maribora; Zofija Zupančič, roj. Jeriha, stara 45 let, doma iz Polja pri Ljubljani; Josipina Paulička, stara 63 let; Anton Jelenc, star 60 let; Janez Mežget, star 42 let, rojen v Clevelandu; Anton Campa, star 74 let, doma iz Sodražice; Jernej Alič, po domače Bartol, star 79 let, doma z Dobrave pri Ljubljani; Gertrude Sorček, roj. Odsar, stara 68 let, doma iz vasi Koritno pri Bledu; Valentin Plešec, star 80 let, doma iz Ljubna pri Gornjem gradu; Edvard Košir, star 40 let, rojen v Clevelandu; Margareta Mihelič, roj. Lavar, doma iz Dolejše vasi pri Cerknici; Jože Zakrajšek, star 60 let, doma iz vasi Strmec pri Velikih Laščah; Martin Kovac, star 77 let, doma iz vasi Kamnik, in Franc Pinter, star 72 let, doma iz Mojstrane.

Naročajte, kupujte in širite ljudsko revijo Prešernove družbe »OBZORNIK«!

PRODAMO TOVORNI AVTOMOBIL

znamke DODGE, nosilnost 2,5 tone, ima dva diferenciala, generalno popravljen. Ogled vozila je možen vsak dan od 7. do 20. ure.

PODJETJE ELEKTRO-TOLMIN

TOLMIN — ZALOG 11
3158

DELAJSKI SVET

Podjetja za izvoz in uvoz opreme

»INVEST - IMPORT«

TERAZIJE 5/I

razpisuje v soglasju s komisijo za imenovanja v gospodarstvu Ljudskega odbora Terazije

NATEČAJ ZA

generalnega direktorja podjetja

POGOJI: fakultetna ali njej enaka šolska izobrazba, ki ustreza gospodarski dejavnosti gospodarske organizacije in petletna praksa v vodilnih komercialnih poslih, od tega 2 leti pri vodilnih poslih v zunanjetrgovinski dejavnosti gospodarske organizacije

ali strokovna šola v svojstvu popolne srednje šole, ki ustreza gospodarski dejavnosti podjetja in osem let komercialne prakse, od tega 5 let na vodilnih položajih v zunanjetrgovinskem poslovanju, s tremi leti v zunanjetrgovinskih poslih, ki jih opravlja zunanjetrgovinska gospodarska organizacija

ali popolno srednja šola in deset let komercialne prakse, od tega 6 let na vodilnih položajih v zunanjetrgovinskem poslovanju, ki ga opravlja zunanjetrgovinska gospodarska organizacija

ali nepopolna srednja šola ali njej enaka šolska izobrazba in 15 let komercialne prakse, od tega 8 let na vodilnih položajih v zunanjetrgovinskem poslovanju, s 6 leti v zunanjetrgovinskih poslih, ki jih opravlja zunanjetrgovinska gospodarska organizacija.

Prošnje z življenjepisnimi podatki, opisom službovanja, priloženo, da ni bil obsojen in da ni v preiskavi, je treba poslati LO OBČINE TERAZIJE, Beograd, Ulica maršala Tita 2 — v roku 15 dni od dneva objave tega oglasa v dnevnem tisku.

3030

Opozorilo

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR JESENICE

opozarja prebivalstvo svojega območja na odredbo o zatiranju kapusovega helina (gosenic), ki je bila izdana dne 14. avgusta 1956. Po tej odredbi je zatiranje obvezno za vse, ki pridelujejo kapusnice.

Proti kršilcem bo uveden kazenski postopek.

Občinski ljudski odbor
Jesenice

J 136

UPRAVNI ODBOR

tovarne »ZLATOROG« MARIBOR

razpisuje

mesto šefa prodajnega oddelka

POGOJI: visokošolska izobrazba (ekonomska fakulteta) z najmanj 5-letno prakso v ekonomsko-komercialni stroki ali srednja strokovna izobrazba z najmanj 10-letno prakso v ekonomsko-komercialni stroki

Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe z življenjepisom in opisom dosedanjega službovanja pošljite na upravo podjetja do 31. avgusta 1956.

V službo sprejmemo tudi

kvalificiranega strugarja

z daljšo prakso

Pismene ponudbe ali osebni razgovor v sekretariatu podjetja.

M 254

Oglašujte v »Ljudski pravici!«

Ze pri prve besedi je vedel: Lauterbach. Z Lauterbachom je Kleinholz vedno govoril drugače kot z drugimi, zakaj vedel je, da je Lauterbach neumen, toda močan, in da udari, če ga kdo preveč draži. Njega ni mogoče tako privijati, z njim je treba drugače. Emil že ve, kakó.

»Ko vas takole pogledam, gospod Lauterbach, se mi zdite posebjena beda. Ves moder obraz imate, s težavo govorite in roko imate obvezano. Danes ne morete v redu opravljati dela. Plačo pa zahtevate, kaj?«

»Moje delo je v redu,« je rekel Lauterbach.

»Le počasi, Lauterbach, počasi. Politika je v redu stvar, nacionalni socializem je morda zelo dober, to bomo videli pri prihodnjih volitvah in se po tem tudi ravnali, toda da bi prav jaz moral plačevati stroške...«

»Saj delam,« je rekel Lauterbach.

»No da,« je odgovoril Emil, »bomo že videli. Ne verjamem, da boste zmogli tisto, kar nas danes čaka. Saj ste bolni!«

»Pripravljen sem delati vse,« je rekel Lauterbach.

»Tako pravite, ne verjamem pa ne. Bronmovka me je pustila na cedilu prav danes, ko bo treba še enkrat pognati ozimni ječmen skozi vejalnik. Pa sem mislil, da bi vi poprijeli...«

To je bil celo za Emila višek nesramnosti, zakaj vrtenje vejalnika je bilo vse kaj drugega kot delo za nameščena. Razen tega pa zmore tako delo samo človek s parom zdravih rok.

»Vidite,« je rekel Kleinholz, »saj sem si mislil, da ste invalid. Pojdite domov, Lauterbach, toda plačal vam teh dni ne bom. Saj sami vidite, da ste bolni.«

»Delal bom,« je odgovoril Lauterbach kljubovalno in besno, »vrtel bom vejalnik, nikar se ne bojte, gospod Kleinholz!«

da je danes dan odpovedi. Enega bom odpustil. Premalo dela, kaj? se je zlobno nasmehnil. Zmagoslavno je pogledal po vseh treh, ki so se splazili vsak k svoji mizi. Kleinholz je nadaljeval: »Ne, ne, Schulz, vam bi bilo všeč, ko bi lahko prestali svojega mačka za moj denar! Zdi se, da je bil vaš družinski pogreb precej moker, ali ne? Veste...« Razmišljaj le, potem pa je nadaljeval: »Veste, zdaj boste naložili prikoliclo in peljali pšenico v mlin. Pazite na zavoro, soferju bom že povedal, da bo malo popazil na vas in vam eno primazal, če boste med zaviranjem zaspali.«

Kleinholz se je smejal, dovtip se mu je posrečil, zato se je zadovoljno režal. Tistega z zausnico seveda ni mislil resno. Schulz je že hotel oditi.

»Mar boste šli brez papirjev? Pinneberg, napišite Schulzu naročilnico, saj ta možakar danes niti pisati ne more.«

Pinneberg se je lotil dela. Kmalu je pripravil papirje: »Tu jih imaš, Schulz.«

»Samo trenutek še, gospod Schulz,« je rekel Emil. »Do dvanajstih ne boste nazaj, po pogodbi pa vam lahko odpovem samo dopoldne. Veste, še vedno se nisem odločil, kateremu izmed vas naj bi odpovedal. Razmišljal bom. Zato vam za vsak primer odpovedujem, da boste malce razmišljali med vožnjo, in če boste še marljivo zavirali, se boste kar stregli, ali ne, Schulz?«

Ta je vstal in brez glasu premikal ustnice. Ze sicer je bil rumenkast v obraz, tisto jutro pa se je zdel še posebej slabo zdrav, tako je bil podoben kupu nesreče in pepela...

»Na pot!« je rekel Kleinholz. »Ko se vrnete, se javite pri meni! Potem vam bom povedal, ali odpoved držii ali ne.«

Schulz je odšel. Z drhtečo roko je počasi zapiral vrata, Pinneberg pa je potegnil pepelnik k sebi z desnico, ki se je na njeg zabliskal zakonski prstan. »Kdo bo zdaj na vrsti, Lauterbach ali jaz?« je pomislil.

Deset minut pred pol deveto je vstopil Lauterbach. Oh, Lauterbach, ti ljubi Lauterbach, kakšen pa si?

Prvič je imel namesto enega očesa modro buško. Levo roko je nosil v trikotni rut. Obraz je imel poln podplutb, tri, štiri, pet. Od njega se je širil duh po kloroformu. In njegov nos! In ta ustnica, na pol preklana in črna kot zamorska! Na kratko: v nedeljo je Ernest Lauterbach prizadevno in predano snubil deželane za svoje politične ideje. Kolega sta vsa razburjena plesala okoli njega. »Človek, to pot so te pa pošteno izdelali.« — »Oh, Ernest, ali te še ni izučilo?«

Lauterbach je sedel, počasi in zelo previdno se je spustil na stol: »To, kar vidita ni še nič. Če bi vama pokazal hrbet...«

»Človek, kako je to mogoče?«

»Tako je pač! Danes bi prav lahko ostal doma, pa sem mislil na vaju, ker sem vedel, da bo mnogo dela.«

»Danes je tudi dan odpovedi,« je rekel Pinneberg. »Tisti, ki bi ga danes ne bilo v službo, bi jo najbrž slabo izvozili.«

»Daj no, nikar ne govori! Saj smo si dali častno besedo...«

Tisti trenutek je vstopil Emil Kleinholz. Zal je bil trezen, celo tako trezen, da je že pri vratih ujel Schulzov dih po žganju in pivu. Ustopil se je in začel: »Spet brez dela, gospodja, kaj? Dobro,

DNEVNE NOVICE

AVTOBUSNI PROMET - CELJE Brestanica-Krško do Brežice in ponovno Brežice-Brestanica... VOZNI RED Kozje - Senovo - Brestanica - Krško - Brežice

MARIBORSKE VESTI

Dežurne lekarnice: Sobota, 18. avg.: lekarna 'Pri gradu', Parizanska c. 1.

KINO

'PARTIZAN': amer. barvni film 'Dvojnično okno'.

RODILE SO:

Ljudmila Bajgot, 28 let, gospodinja, Zg. Bistrica - Ljudmila; Stefanija Cvahc, 24 let, gospodinja, Slov. Bistrica - Mirka; Alojzija Firšt, 20 let, gospodinja - Stanislava; Steška Krajnc, 35 let, gospodinja, Zavrh - Suzana; Marijeta Kraner, 31 let, gospodinja, Ranca - Marto; Alojzija Lukas, vsjožiteljica, 33 let - Uroša; Marija Raišp, 19 let, gospodinja, Rošpoh - Vladimir; Ana Rosker, 24 let, gospodinja - Viktorija; Elizabeta Strmšek, 23 let, gospodinja, Rade - Jelko; Marija Volmajer, 19 let, tkalka Zdenko; Ana Zupanc, 31 let, vsjožiteljica, Matija; Amalija Arbetter, 35 let, gospodinja - Andreja; Edita Frajzman, 22 let, gospodinja - Miša; Matilda Jambrošič, 26 let, gospodinja - Stefana; Stefanija Kostonjevec, 20 let, delavica - Jova; Amalija Mravljak, 39 let, gospodinja, Rdeči breg - Dragga; Marija Sunk, 19 let, gospodinja - Darinka; Stefanija Bezec, 23 let, gospodinja - Anastazija; Marija Fašing, 21 let, živnorojka, Ranca - Marjana; Gabrijela Filser, 43 let, gospodinja, Hlapje - Verico; Terezija Gorink, 30 let, gospodinja, Stanovsko - Bogdana; Matilda Hojnik, 19 let, gospodinja, Sp. Gruskovje - Zlatka; Vida Irgolič, 31 let, učiteljica, Gor. Radgona - Ireno; Dora Kaskovic, 19 let, tkalka - Dimeja; Marija Mervič, 31 let, tkalka - Marjanca; Ljudmila Pucar, 34 let, trg. pom. - Toneta; Zofija Reisman, 35 let, gospodinja, Selnica/M. - Dominika; Zdenka Stefek, 19 let, ščetkarica - Mirana; Hermina Snuderl, 20 let, gospodinja, Jakobski dol - Hermino; Jelica Veselinovič, 24 let, gospodinja - Branko.

Danes sveže morske ribe!
Združene slepih Slovenije, kulturno umetniška skupina Doma slepih v Štari Loki, pošta Škofja Loka, bo na turneji po spodnjem Zassavju priredila v počastitev 10. obletnice Zveze slepih Jugoslavije akademije v sledečih krajih: v Radečah 18. avgusta ob 19. uri, ob 20. v Krškem 20. avg. ob 15, v Brežicah 20. avg. ob 20, v Trbovljah 21. avg. ob 16 in 20.

GLEDALIŠČA

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIONETE

vabl v tečaj za vodilce (animatorje) tovariše in tovarišice, ki želijo veselje za lutkovno umetnost in bi se honorarno in kasneje poklicno hoteli posvetiti temu delu kot animatorji (vodilci) v marionetnem gledališču.

SOLSTVO

NA UCITELJSKJU V LJUBLJANI

bodo popravni in razredni izpiti 31. avgusta 1956, sprejemni in popravni sprejemni 1. septembra t. l., diplomski izpiti pa od 1. do 3. septembra 1956. Začetek vedno ob 8. uri. Prizadeži dijaki, ki doslej še niso oddali prijave za izpiti, naj to napravijo do 25. avgusta t. l. Začetek rednega pouka 5. sept. 1956.

IZ DOMŽAL

Ameriški barvni film 'Ukročena trimoglavka'. Predstavi ob 18 in 20.

VESTI IZ KRANJA

'STORZIC': ameriški barvni film: 'Destry'. Predstavi ob 18 in 20.

Z BLEDA

Ameriški barvni film 'Saskatchewan'. V glavni vlogi Alan Ladd, Shelly Winters, J. Carroll Nash, Hugh O'Brian. Predstavi ob 18 in 20.30.

CELJSKE VESTI

'UNION': ameriški barvni film: 'Velika nagrada'.
'METROPOL': amer. barvni film: 'Sonce nas greje'.

IZ ROGAŠKE SLATINE

Madžarski barvni film 'Lillomfi'. Predstava ob 20.

IZ MURSKE SOBOTE

'PARK': ameriški barvni film: 'Miri človek'. V glavni vlogi John Wayne in Maureen O'Hara.

VESTI IZ TRBOVELJ

'SVOBODA-TRBOVELJE II': ameriški barvni film 'Pesmi zlatega zapada'.

Z JESENIC IN OKOLICE

Brivsko dežurno službo ima v nedeljo, 19. avgusta Viktor Pirnat, brivski salon, Cesta Maršala Tita.
Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Alojz Jenko.

KINO

'RADIO': angleški film: 'Razdvojeno srce'. Predstavi ob 18 in 20.
'PLAVZ': ameriški film: 'Dekle s detele'. Predstavi ob 18 in 20.

Rodile so: Legat Anica, gospodinja iz Begunj, dečka; Podrekar Jožica, administratorka, iz Gorz-Martuljka, deklico; Lipušček Ana, gospodinja iz Hrušice, dečka; Strava Elizabeta, gospodinja z Jesenic, deklico; Mirič Marija, gospodinja z Jesenic, dečka; Mohorič Oiga, trg. poslovođkinja z Bleda, deklico; Hafner Marija, tov. delavka z Jesenic, dečka; Rožič Slava, knjigovodkinja z Boh. Bistrice, deklico; Mežnar Cvetka, gospodinja iz Otoj, deklico; Kostić Joka, gospodinja z Jesenic, deklico; Mencinger Kristina, gospodinja iz Biteni, deklico; Bajt Alojzija, gospodinja iz Ložic, deklico; Zupan Marija, gospodinja z Bleda, deklico; Ballč Anka, gospodinja z Jesenic, dečka; Salika Antonija, uslužbenka z Jesenic, deklico; Pertovt Angela, gospodinja iz Banjšice, deklico; Lavtžar Marija, gospodinja iz Podkorena, deklico; Smolej Franciška z Javorniškega Rovta, dečka; Stojc Antonija, delavka iz Gortj, dečka; Pišek Jožica, trg. pomočnica z Boh. Bele, deklico.

Poročila sta se: Mastnack Anton, uslužbenec iz Kranja, Labore 12 in Rekar Marija, servirka z Jesenic, Cesta Borisa Kidriča 3.
Umrli so: Hvalica Franc, 52 let; Strava Marija, novorojček; Silvnik Jože, 39 let; Zen roj. Dežman Amalija, 34 let; Jerab Janez, 84 let.

TEKSTILNA TOVARNA

'MOTVOZ IN PLATNO'

GROSUPLJE
proda nov. še nerabljen

avtomobilski plašč

znamke DUNLOP
veličine 8,25 X 20, ali zamenja za 5 lahko že nekoliko rabljenih avtomobilskih plaščev veličine 5,5 X 16.

Vse informacije se lahko dobijo vsak dan v dopoldanskih urah v upravi podjetja. 3154

RADIO LJUBLJANA

sporod za soboto, 18. avgusta
Poročila ob: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00
5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (poater glasbeni sporod), vmes ob 6.20-6.25 Naš jeditnik - 6.30-6.40 Reklame - 7.10-8.00 Zabaravi avoki - 11.00 Radijski koledar - 11.05 Malo od včeraj in malo od danes - 11.45 Pionirski kotiček - 12.00 Opoldanski sporod slovenskih narodnih pesmi - 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Janka Hobervar; Organizacija zaštite proti krompirjevi plesni - 12.40 Igra Mariborski instrumentalni ansambel - 13.15 Zabarava glasba - 13.35 Slavni pevci pojo operne arije - 14.30 Tedenski športni pregled - 14.40 Zeleli ste - poslušajte! - 15.15 Zabarava glasba, vmes reklame - 15.35 M. de Falla: Triptotnik - R. Wagner: Preludij iz opere Mojsijevi pevci - 16.00 Utrinki iz literature - Elizabeta Bargjana: Pesmi - 16.20 Koncert po željah - 17.15 Zabarava in plesna glasba - 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike - 18.15 Poje ženski vokalni kvartet in pevski zbor 'France Prešeren' iz Kranja p. v. Petra Liparja - 18.45 Okno v svet: Vloga Libanona na Bliznena vzhodu - 19.00 Zabarava glasba, vmes reklame - 20.00 Veseli večer - 22.15-23.00 Oddaja za naše izseljence - na valu 327,1 m - 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba - 23.00-24.00 Oddaja za tujino - na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba)

De-De

DEZINFICIRANJE IN DEZODORIRANJE
TOALETNO MILO

DROBNI OGLASI

VEČJE GROSISTIČNO PODJETJE v Ljubljani sprejme sledeče uslužbenice: 1. Tajnico podjetja, 2. Dva stenodaktilografijni - korespondentki, 3. Fakturistinja, 4. Uslužbenka za materialno in fin. knjigovodstvo. - Pogoj: Ad 1. Za mesto tajnice je predpogoj praksa v gospodarski organizaciji, dobro znanje strojepljisa in stenografije, samostojnost v delu. Ad 2. Znanje strojepljisa, stenografije in samostojnost v korespondenci. Zaželeno je aktivno znanje 1 tujega jezika. Ad 3. Znanje strojepljisa in računskih poslov. Ad 4. Nekaj prakse v delu ter pridnost. - Plača dobra, za vse pa je glavni pogoj sposobnost in neoporečnost. Pisarne ponudbe pošljite v ogl. oddelek LP pod »Dober kolektiv«.

UMRLO 33 LOKALNI V velikim vrto, primerno za vsako obrt, prodam na prometni točki v Mariboru, Pujska cesta 87. Prodajam tudi polovico hiše ali posamezna stanovanja. Ugodno prodam tudi Knorr zavore. M 268

Vsa kuhinja se blešči po uporabi LIN čistilnega praška.
GOSPA SREDNJIH LET sprejma pomolno 6-8 urno delo v prodajalnici, kuhinji, upravi kake ustanove ali podjetja. Pogoj: plača, stanovanje. Ponudbe: primorsko mesto. 3162

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

Francoski film
TAKO SE NE UMIRA

Tednik 'Filmske novosti št. 23. V glavni vlogi Erich von Stroheim. Predstavi ob 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »VIČ«

Ameriški film
»Ne bodo mi verjeli«

V glavni vlogi Robert Young in Susan Hayward. Predstavi ob 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film
UJETNIK dvorca Zenda

V glavni vlogi Stewart Granger in Deborah Kerr. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »SLOGA«

ameriški barvni film: 'Saskatchewan'. Tednik. V glavni vlogi Alan Ladd in Shelly Winters. Predstave ob 17, 19 in 21. Matineja istega filma ob 10.

KINO »SOCA«

amer. film: 'Macoco'. Predprodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

LETNI KINO »BEZIGRAD«

ameriški barvni film: 'Saskatchewan'. Predstava ob 20.30. Predprodaja vstopnic eno uro pred predstavo.

MLADINSKI KINO LM

Kotnikova 6, telefon 32-454, predvaja za mladino ameriški barvni film 'Dumbo'. Predstave vsak delavnik ob 15, vsak torek, sredo, četrtek in petek tudi ob 10, vsako nedeljo pa ob 8.30 in 10.30.

KINO »LITOSTROJ«

francoski film: 'Zenske so nevarne'. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »SISKA«

Svedski film
»Tatovi ljubezni«

V glavni vlogi Signe Hasso, William Langford. Predstave ob 18, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 15 dalje.

TOVARNA AVTOMOBILOV

»FAP«

PRIBOJ na Limu

TAKOJ DOBAVLJA: VSE VRSTE tovornih avtomobilov od 4 do 8 ton

KAKOR TUDI avtobuse na dveletni kredit

3044

STROJNA TOVARNA

»IVO LOLA RIBAR«

ŽELEZNIK

OD DNE 10. AVGUSTA 1956

ZNIŽUJE PRODAJNE CENE

VSEH IZDELKOV IZ ŽALOGE IN TEKOČE PROIZVODNJE ZA 10-20%

Prodaja na daljši kredit in odplačilo (po dogovoru), a proti garanciji, stroje iz zaloge in tekoče proizvodnje

NUDI SERIJSKE IZDELKE:

ORODNE STROJE:

- ekscentrične stiskalnice
- frikcijske stiskalnice
- hidravlične stiskalnice
- abkant stiskalnice
- pnevmatična kladiva
- zračna kladiva
- vzmetna kladiva
- hidravlične šepinge
- hidravlične dolbilce
- kanusele
- vrtnalne naprave
- vrtnalne stroje
- skobeljnike
- stroje za upogibanje pločevine
- škarje za rezanje pločevine
- rudniške naprave
- gumijaste transporterje
- stresalce
- trojne lokomotive
- naprave za živilsko industrijo
- naprave za predelavo oljk
- zapirake za industrijo konserv
- mlinske valje
- kretnice za tite

IZDELUJE KOMPLETNE NAPRAVE ZA:

- tovarne orodnih strojev
- metalurške obrate in valjarne
- rudarske obrate
- sladkorne tovarne
- tovarne lesnitnih plošč
- tovarne vezanlih plošč
- tovarne za plošče iz tršice
- obrate kemične industrije

3002

Ima proste zmogljivosti za 1956 in 1957 za jeklene in železne odlivke. - Za večje količine dajemo posebne cene.

MONIKA KURALT

POGREB DRAGE POKOJNICE BO V SOBOTO, DNE 18. AVGUSTA 1956 OB 17. URI IZPRED HIŠE ZALOSTI, GORIČANE 12, NA DOMAČE POKOPALIŠČE.

NADVSE DRAGO SODELAVKO BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

LJUBLJANA, DNE 16. AVGUSTA 1956

KOLEKTIV PODJETJA
'TELEKOMUNIKACIJE' IN SINDIKALNA ORGANIZACIJA
ZALOSTNO VEST, DA JE PRI SVOJEM DELU TRAGIČNO PREMINILA NJUNA SODELAVKA

KOLEKTIV PODJETJA
'TELEKOMUNIKACIJE'
IN SINDIKALNA ORGANIZACIJA

Kemična tovarna Podnart

šprejme v službo

3 TEHNIKE - KEMIKE

POGOJ: ustrežna strokovna izobrazba in urejena vojaška obveznost. 8142

Filmski DROBIŽ

V Leningradu je bila nedavno premiera filma »Pot pravice«, ki pripoveduje o Sovjetski ženi. Glavno vlogo igra Makarova, zgodba pa pripoveduje o ekonomistki, ki postane ljudska sodnica.

Ameriški komik Danny Kaye snema dobrodelni film za otroške organizacije Združenih narodov. Med drugim je prišel tudi v poslopje britanskega predsednika Edena na Downing Street 10, pa ga trenutno ni bilo tam. Zato je komik napravil za vladne namembence predstavo na vrtu. Ko je prišel Eden, sta popila čašico whiskyja, vmes pa ga je Denny Kaye filmal.

Angleška cenzura, ki ji je Terence Rattigan predložil scenarij za film »Speci princ«, je napovedala, da bo ta film verjetno prepovedan. V glavnih vlogah bosta nastopila Marilyn Monroe in Laurence Olivier, zgodba pa obravnava ljubezen nekoga monarha in ameriške barske pevke.

Trenutno najbolj produktivno nemško filmsko podjetje je družba »CCC«, ki bo letos izdelala dvanajst filmov. Z devetimi filmi je na drugem mestu »Berolina«, z osmimi na tretjem podjetje »Real-film«, s sedmimi pa na četrtem družba »HD«.

Na ponudbo holivudskega producenta Arthura Hornblowa bo angleški igralec Olivier nastopil v filmu »Salomon in Seba« kot partner Gine Lollobrigide.

V francosko-italijanski koprodukciji bodo posneli film po slovitom John Knittelovem romanu »Teresa Etienne«, ki bo v njem igrala naslovno vlogo Françoise Arnoul, režiral pa ga bo Louis Bunuel.

Vico Torriani bo nastopil v filmu »vevec iz Granade« kot neznan talent na pevskem tekmovanju, potem pa se bo na vrat na nos zaljubil v prirediteljico tekmovanja.

Domači film za otroke
»Čeveljci na asfaltu«

Beograjsko podjetje »Avala-film« snema filmski omnibus za otroke, ki — to vsakdo trdi in ve — niso več taki, kot so bili otroci pred dvajsetimi, tridesetimi leti, saj nimajo enakih želja ne iger in tudi ne pojmovanj.

Na filmskem platnu še nismo videli teh »drugačnih« otrok, njihovo podobo pa nam bo posre-

ŠPANSKI VRTNAR

Znani britanski karakterni filmski igralec Cyril Cusack — po rodu je iz Južne Afrike — igra z Dirkom Bogardom in Maureen Swanson v Rankovem filmu »Španski vrtinar«, posnetem po Croninovem romanu. Film v barvah in v tehniki vista vision režira Philip Leacock

doval — tako vsaj obetava beograjski filmski delavec — omnibus »Čeveljci na asfaltu«, ki bodo v njem nastopili otroci v starosti od petih do petnajstih let.

Scenarij sta pripravila Bogojević in Radičević, namenjen pa je predvsem najmlajši publiki. Prva zgodba pripoveduje o petletnem dekletcu, ki jo zanese v velemestni vrvež, zanjo popolnoma nov svet. Po raznih zapletljajih v slaščičarni, veleblagovnici in živalskem vrtu se dekletce nazadnje vrne v otroški vrtec.

Drugo zgodbo sta scenarista pripravila po resničnem dogodku osnovnošolskih otrok, ki stanujejo v veliki hiši. Igrajo se po hodnikih in na dnevno kužka, ki ga hišnica spodi, ker ne mara, da bi morala čistiti stopnišče še za njim. Otroci iščejo psa, nazadnje se spomnijo na lepake, ki jih li-majo po stenah stanovanjske hiše in na njih protestirajo proti temu, da so jim vzeli psička. Ker otroci nastopijo enotno, se

omehča tudi hišnica in jim vrne psa. — V tej zgodbi bodo nastopili otroci v starosti od petih do petnajstih let.

V tretji zgodbi igrajo že večji otroci — sedem jih je — ki se zbirajo v skupine in se vojskujejo. Ukradejo samokres in se stepejo zanj, v prerivanju je eden izmed fantov ranjen. Njegov brat misli, da je on zakrivil nesrečo, zato beži v močvirje, od koder ga reši volčjak Nuja, ki je že nastopil v filmih »Slab denar« in »Milica«.

Vsi fantje razen enega so člani raznih otroških umetniških skupin, pred vsakim snemanjem pa po večkrat vadijo, da je potem njihova igra čim naravnejša. Kar nekako zvišilo so se v režiserjevo opozorilo, da v tem filmu niso igralci, marveč navadni dečki.

Glasbo bo napisal Bojan Adamič, prva tonska kopija pa bo menda gotova do petnajstega oktobra.

Komaj so osemnajstletno Marino Oschel izvolili za letošnjo nemško miss, že so začeli trkati na njena vrata — morda težko pričakovani, kdo ve? — filmski delavec, ki so ji ponudili majhno vlogo »za poskušnjo«, kot so rekli. Marina se je pripravila na poskusno vlogo, potem pa so jo že — oh, kako smo bili iznenada zaposleni! — klicali, naj se blagovoli udeležiti v Ameriki tekme za »Miss sveta«. No, od tam se je vrnila. Nemci pa si obetajo od nje svojo »nacionalno« atomsko zvezdo...

»Igram same poštenjake«

RAZGOVOR Z MASTROIANIJEM

»De Santisovi, Dnevi ljubezni« in Blasetijev film »Skoda, da je baraba«. Za ta dva filma, zlasti za »Dneve ljubezni«, sem dobil lani vdsto nagrad: »Srebrni trak« — to je italijanski Oscar, zlato kupo kot najboljši italijanski igralec v

Marcello Mastroianni

letu 1955 in zlato medaljo za najboljšo moško vlogo na filmskem festivalu v Vichyju. Za vlogo v

Emmerjevem »Nedelja v avgustu« sicer nisem dobil nagrade, navzlic temu pa jo moram šteti med svoje najbolj uspele filmske stvaritve.

»Ali ste zadovoljni z vlogo Piera v filmu »Kruh in sol«?

»Pravzaprav sem, dasi je Piero le inačica tistega dobrega fanta, ki sem ga igral skoraj v vseh svojih filmih.«

»Kaj mislite o Capu kot režiserju?«

»Imam zaupanje vanj. To je v odnosu med filmskim režiserjem in igralcem najvažnejše. Videl sem njegov film »Greh«, bil mi je všeč.«

»Vaše delo v gledališčih?«

»Od leta 1948 sem član rimske gledališke družine, ki se imenuje po glavnih igralcih Paolu Stoppi, Rini Morelli in meni. Naš režiser je Luchino Visconti, ki ga pri vas brskone poznate po odličnem neorealističnem filmu »Zemlja se tresi«. Moje gledališke vloge so pravo nasprotje dobrih filmskim zaljubljenecem. V Millerjevi drami »Smrt trgovskega potnika« sem igral Biffa, v Williamsovem »Tramvaju hrepeneje« Kowalskega, v drami Gorkega »Na dnu« barona in v Čehova »Treh sestrah« Veršicina.«

»Narčiti za bodočnost?«

»Tako kot končam snemanje filma »Kruh in sol«, bom šel v Rim, kjer me čaka glavna vloga v Emmerjevem filmu. Letos ne

bom nastopil v gledališču, ker se skoraj vsi igralci naše družine in režiser Visconti zaposleni pri filmu.«

Zarko Petan

karikaturist Jean Effel

Nastanek sveta

Ko si je češki filmski ustvarjalec Edvard Hofman ogledoval v Pragi razstavo francoskega karikaturista Jeana Effela, mu je prišlo na misel, da bi se dalo po

njegovih osnutkih izdelati dober risani film.

Preden so začeli uredničevati to zamisel, so se dolgo posvetovali Jean Effel, Adolf Hoffmeister, češki slikar in pisatelj, ter Edvard Hofman od češkega filma. Razpravljali so na Češkoslovaškem in v Franciji.

Prvi kratki film, ki ima naslov »Nastanek sveta«, so pred kratkim dokončali, naslednja dva pa bosta prav tako v satiri pripovedovala o stvaritvi človeka ter o doživljanju prvih ljudi na Zemlji. Filmske zgodbe, ki duhovito smešijo največje predstave o nastanku sveta — nemara bosta nekaj povedali tudi naši risbi, ki sta vzeti iz osnutkov za film — režira Edvard Hofman, spremno besedo v verzih je sestavil Adolf Hoffmeister, glasbo pa je napisal Jan Rychlyk. — Nemara bodo videli do duhovito satiro tudi pri nas.

Polemika o »čistih« filmih

Neki književni kritik je povabil pred kratkim v okviru natečaja bralce dveh britanskih listov, naj napišejo na poštni dopisnici vsebino vrste filmov, med drugim tudi »Križarke Potemkin«, »Državljana Kana«, in »Rasomona«. Zamisel temelji na znanem pojmovanju, da je mogoče povedati vsebino mojstrovine na tako omejenem prostoru, kot ga daje dopisnica. To stališče zagovarja med številnimi drugimi tudi znani filmski umetnik Laurence Olivier, ki je svojo filmsko verzijo »Hamleta« označil s kratkim: »pojasnilom, češ da je to tragedija človeka, ki se ni mogel odločiti.«

Filmski kritik londonskega »Timesa« pravi, da je film tem težje »opisati na dopisnici«, čim bolj spada v »čisto kinematografsko«. Razen »čistih« filmov pa je še mnogo tistih, ki je njih osnovna literatura; pri takih filmih je vse skupaj znatno lažje. Po mnenju tega kritika bo bodočnost pokazala, da ni zvok, marveč široko platno film spet približalo književnosti.

ANGLIJA IN FRANCOŠKI FILMI

Te dni so pokazali vrsto francoskih filmov, med njimi tudi »Hulot na počitnicah« in »Velike manevre«, kar v dveh velikih angleških mestih, kjer se francoski filmi vse doslej niso mogli uveljaviti. Film Christiana Jaüuesa »Ce bi fantje vesga sveta...« — Angleži so mu dali naslov »Tekma z življenjem« — bodo prikazovali v pet sto angleških filmskih dvoranah hkrati.

»CEMENT« POSNET

Po scenariju Djordja Ajdukovića so režiser Stjepan Belić ter snemalca Viktor Farango in Zdravko Miletić pred dnevi posneli strokovni film »Cement«. Film, ki ga bodo v kratkem ozvočili, je namenjen strokovnemu pouku.

Martine Carol se je odpravila na potovanje po svetu. Osemdeset velemest je že obiskala, povsod pa dela reklamo za francoski film. Na zasebnem karnevalu, ki so ji ga priredili v stanovanju nekoga francoskega novinarja v Rio de Janeiru, je dovolila, da so jo v reklamne namene — pri objavi vsake njene slike namreč ne pozabijo povedati, da je nastopila že v toliko in toliko francoskih filmih, ki si »jih je vredno ogledati« — fotografirali številni fotoreporterji v klovnski opravi, kot kaže naša slika

JURČEK RISE

Pobegli vlomilec

13

Jurček je previdno odprl senikova vrata. Nad njim je nekaj zaropotalo. »Pazite! je kričnil miličnik in ga potegnil nazaj. Ves skedenj se je tresel od oglušujočega ropota: izpod strehe so se usipale težke deske in padale po tleh.

»Na pravi sledi sva!« je šepnil miličnik. »To je bil gotovo Barabič. Nastavil je deske tako, da so se sprožile, čim so se odprla vrata. Če se ne bi pravočasno umaknila, bi naju bile težke deske zmečkale.«

»Kaj pa zdaj?« je vprašal Jurček. »Ali poskusiva še enkrat prodreti v skedenj?«

»Rajši ne,« je odkimal miličnik. »Kdo ve, kaj vse je še po-tuhtal Barabič, da bi se naju odkrižal.«

»Kako pa ga bova dobila ven?«

Nekaj časa sta se sepele posvetovala, potem pa je Jurček navdušeno prikimal:

»Odlično! Ujel se bo kot muha na med.«

Narisal je krasno novo kolo, ki se je svetilo in bliskalo v soncu, kot da je iz samega srebra.

